

DIDŽIAUSIAS LIETUVOJE APSILANKĘS KARINIS LAIVAS – TVIRTO JAV IR NATO ĮSIPAREIGOJIMO ĮRODYMAS

„Mes ypatingai vertiname Jungtinių Amerikos Valstijų solidarumą ir paramą, kuri demonstruojama mums jau daugelį metų ir ypač dabar – kai mes susiduriame su didelėmis saugumo grėsmėmis. Tebesitęsiant siaubingai Rusijos agresijai prieš Ukrainos žmones, JAV rodo ryžtą ir lyderystę užtikrinant saugumą Baltijos jūroje ir visame regione“, – sakė krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas, rugpjūčio 22 d. dalyvaudamas į Lietuvą pirmą kartą atvykusio JAV desantinio laivo USS Kearsarge (LHD-3) pasveikinimo ceremonijoje Klaipėdos uoste. Ministras kartu su Lietuvos kariuomenės vadu generolu leitenantu Valdemaru Rupšiu padėjo JAV už tvirtą įsipareigojimą Lietuvos gynybai.

„Mes Lietuvoje labai gerai matome blogėjančią saugumo situaciją prie rytinės NATO sienos ir visam demokratiniams pasauliui kylančias grėsmes. Todėl Lietuvai ir jos žmonėms labai svarbus sąjungininkų pasiryžimas ginti kiekvieną mūsų Aljanso centimetrą. USS Kearsarge dislokavimas Baltijos jūroje siunčia labai aiškia žinutę agresoriui. Nuolatinis JAV pajėgų buvimas kartu su sąjungininkais Baltijos regione, pasirengimas kartu veikti, paremtas pajėgumais, yra vienintelė veiksminga atgrasymo priemonė nuo Rusijos“, – kalbėjo ministras A. Anušauskas.

„Wasp“ klasės desantinio laivo USS Kearsarge (LHD 3), kuris yra 22-ojo JAV jūrų pėstininkų ekspedicinio dalinio flagmanas (laivas-vadavietė), į Klaipėdą atvyko praėjusį savaitgalį. Tokio dydžio karinio laivo Lietuvoje iki šiol dar nėra buvę: laivo ilgis – 257,3 metro, plotis – 60,1 metro, grimzlė – 10,5 metro. Šis laivas yra ginkluotas standartine „Wasp“ klasės daugiafunkcinio amfibijos puolimo laivo ginkluote.

„Girdime apie tai, kaip reaguojant į saugumo situaciją regione, NATO sustiprino rytinį flangą visose dimensijose. Taip pat ir jūrinę dimensiją. Į Lietuvą pirmą kartą atvykęs įspūdingo dydžio JAV karo laivas yra apčiuopiamas to įrodymas. Vienybės bei gynybos garantas. Kalbant apie Aljanso stiprybę, tai tik lašas jūroje. JAV – viena stipriausių mūsų sąjungininkių. Amerikiečių parama Lietuvai yra gyvybiškai svarbi. Iš JAV karinės vadovybės jaučiu stiprų palaikymą ir ryžtą stiprinti mūsų karinį bendradarbiavimą ir sustiprinti fizinį pajėgų buvimą Lietuvoje“, – teigė Lietuvos kariuomenės vadas gen. lt. V. Rupšys.

USS Kearsarge (LHD-3) įgulą sudaro daugiau nei 2 tūkst. narių, o laive jų visuomet būna iki 1,5 tūkst. Laivas suprojektuotas taip, kad jame tilptų desantiniai laivai su oro

Į Lietuvą pirmą kartą atplaukė įspūdingo dydžio JAV karo laivas. KAM/vyr. srž. Arno Čemerkos nuotr.

pagalve greitam karių judėjimui ir šturmo lėktuvai AV-8B „Harrier“, skirti artimo puolimo pajėgų palaikymui iš oro. Be to, šis laivas gali gabenti iki 26 JAV karinio jūrų laivyno sraigtasparnių.

„Mūsų laivo komandai yra didelė garbė turėti galimybę apsilankyti istoriniame ir gražiame Klaipėdos mieste, stiprinant ryšius tarp JAV ir šalių, kurios Baltijos jūrą vadina savo namais. Esame nepaprastai dėkingi Lietuvai už indėlį užtikrinant mūsų dalinių ir personalo parengtį bei operatyvumą“, – ceremonijos metu Klaipėdoje sakė USS Kearsarge (LHD-3) vadas ka-

pitonas Thomasas F. Fosteris.

JAV – strateginė Lietuvos partnerė ir viena pagrindinių Baltijos regiono saugumą užtikrinančių sąjungininkių, todėl Lietuva siekia nuolatinio ir nepertraukiamo JAV karių buvimo regione įvairiomis formomis. Šiuo metu Pabradėje yra dislokuotas jau penktasis sunkusis JAV batalionas su tankais „Abrams“ ir kovos mašinomis „Bradley“. JAV kariai Lietuvoje nuolat dalyvauja pratybose ir taip didina sąjungininkų kariuomenių sąveiką.

Aktyviai saugumo užtikrinimo priemonėse Baltijos šalyse dalyvaujantys amerikiečiai, stiprindami regiono saugumą

ir stabilumą, prie Lietuvos gynybos prisideda ne tik kariais ir technika, bet ir finansinėmis lėšomis Lietuvos gynybiniais pajėgumams stiprinti ir karinei infrastruktūrai gerinti. JAV yra viena pagrindinių Lietuvos partnerių gynybos įrangos įsigijimų srityje: Lietuva jau daugelį metų iš JAV perka prieštankines raketų sistemas „Javelin“, su JAV Vyriausybė pasirašytos sutartys ir dėl 200 šarvuotųjų visureigių JLTV bei 4 sraigtasparnių „Black Hawk“ įsigijimo. Pastaruoju metu yra stiprinamas šalių bendradarbiavimas ir kibernetinio saugumo srityje.

LR KAM

PRANCŪZIJA, VOKIETIJA NEPRITARIA DRAUDIMUI ĮVAŽIUOTI Į ES RUSŲ TURISTAMS

www.migracija.lt

Prancūzija ir Vokietija pareiškė, kad Europos Sąjunga (ES) turėtų ir toliau išduoti visas su vyriausybė nesusijusiems rusams, ypač studentams, menininkams,

mokslininkams ir specialistams, nors su Rusija besiribojančios šalys, įskaitant Baltijos šalis ir Suomiją, nori, kad blokas uždraustų rusų turistus, rašo „Bloomberg“.

„Suprasdami kai kurių valstybių narių susirūpinimą šiuo klausimu, neturėtume nuvertinti transformuojančios galios, kurią suteikia galimybė tiesiogiai patirti gyvenimą demokratinėse sistemose, ypač ateities kartoms“, – teigė Prancūzijos ir Vokietijos atstovai dokumente, su kuriuo susipažino agentūra „Bloomberg“ prieš kitą savaitę Prahoje įvyksiantį ES užsienio reikalų ministrų susitikimą.

Vienas iš kompromisinių planų, kurį ministrai turėtų aptarti, reiškia, kad į Europos Sąjungą keliaujantys rusai turės mokėti daugiau ir įveikti papildomas biurokratinės kliūtis, kad gautų trumpalaikes visas.

Šią savaitę Lietuvos Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen teigė, kad praktiškai visuose Europos Sąjungos (ES) parlamentuose šiuo metu vyksta diskusijos

KARINĘ PAGALBĄ UKRAINAI SIUNČIA VISOS EUROPOS ŠALYS, IŠSKYRUS AUSTRIJĄ, VENGRIJĄ

Ukrainos užsienio reikalų ministras Dmytro Kuleba pareiškė, kad visos Europos šalys, išskyrus Austriją ir Vengriją, siunčia karinę pagalbą jo šaliai, siekdamas padėti jai apsiginti nuo Rusijos invazijos, rugpjūčio 27 d. pranešė Lenkijos valstybinė naujienų agentūra PAP ir Lenkijos visuomeninis radijas.

Interviu Ukrainos transliuotojui ICTV ministras pažymėjo, kad ginklų tiekimas Ukrainai „didžiai dauguma Europos šalių nebėra uždrausta tema“. „Karinę pagalbą Ukrainai didesniu ar mažesniu mastu siunčia visos Europos šalys, išskyrus Austriją ir Vengriją“, – pareiškė D. Kuleba televizijos kanalui. Praėjusį mėnesį jis sakė, jog karinė pagalba Ukrainai „yra ne labdara“, o „būtina investicija į Europos ilgalaikį saugumą“.

„Tikrai matyčiau prasme Europos Sąjungai nebeišduoti turistinių vizų Rusijos piliečiams, kadangi tai yra mūsų principinio požiūrio klausimas“, – kalbėjo Seimo pirmininkė. – Tačiau artimiausiu laiku neradus tokio bendro sutarimo, reikėtų svarstyti regioninius sprendimus ir individualius šalių sprendimus.“

LRT

LRT

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Kylant elektros energijos kainoms, Seimas planuoja įsigyti nutolusias saulės elektrines. Be to, parlamentarai svarsto, jog gali imtis ir kitų taupymo priemonių – mažinti temperatūrą bendroms patalpoms vėsinti arba šildyti, spartinti lempučių keitimą į taupesnes, įrengti judesio daviklius, išjungti kelis lifthus. Elektros kainos parlamentui pradės augti gruodį, pasibaigus palankiai sutarčiai.

Lietuvos generalinė prokuratūra kreipėsi į teismą su prašymu likviduoti už šnipinėjimą nuteisto **Algirdo Paleckio** asociaciją „Tarptautinis geros kaimynystės forumas“ kaip neteisėtai įsteigtą. Pasak prokurorų, asociacija aiškiai veikia prieš Lietuvą, o tokia veikla prieštarauja viešajai tvarkai. Prokuratūra dėl „Geros kaimynystės forumo“ taip pat atlieka du ikiteisminius tyrimus.

Lietuvoje ir ES svarstant galimybę nebeišduoti vizų Rusijos piliečiams, pastebimas išaugęs skaičius Rusijos ir Baltarusijos piliečių, norinčių gauti Lietuvos pilietybę, sako Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos. Nuo metų pradžios prašymus įgyti Lietuvos pilietybę pagal kilmę prašė 31 Rusijos pilietis ir 16 Baltarusijos piliečių. Situaciją drastiškai pakeitė karas – 46 iš šių 47 asmenų prašymus pateikė po vasario 24 dienos, kai Rusija atnaujino agresiją prieš Ukrainą. Pernai metais vykusio surašymo duomenimis, 2,3 tūkst. nuolatinių Lietuvos gyventojų turėjo Lietuvos ir Rusijos pilietybes ir 1,4 tūkst. – Lietuvos ir Baltarusijos pilietybes. Iš viso šiuo metu Lietuvoje gyvena 10 228 Rusijos piliečiai ir 8 432 Baltarusijos piliečiai.

Olimpinis čempionas Virgilijus Alekna paskelbė paramos Ukrainai akciją. Surengtame aukcione diskas su V. Alekno ir jo sūnaus, Europos čempiono, **Mykolo Alekno** parašais buvo parduotas už 25 tūkst. eurų. Tokią sumą pasiūlė Antanas Guoga. Pasak V. Alekno, visa gauta suma iš aukciono nugalėtojo keliaus į VŠĮ sąskaitą, iš kurios bus perkami daiktai Ukrainos gynėjams. Visi pirkiniai bus suderinti su Ukrainos kariais ir pristatyti į Lvivą. Aukcione buvo parduotas 2012 metais Londono vasaros olimpinį žaidynių metu V. Aleknei įteiktas diskas iš Prezidentės Dalios Grybauskaitės rankų. Ant disko buvo išgraviruoti žodžiai: „Kai laimite Jūs – laimi visa Lietuva“. Ant disko buvo išgraviruotas ir D. Grybauskaitės parašas, prie kurio saviškius pridėjo Virgilijus ir Mykolas.

Lietuvą pasiekė 1400 vakcinų nuo beždžionių raupų dozių, kurias Europos Sąjungos (ES) šalims narėms nupirko ir porcingai paskirstė Europos Komisija. Vakcina bus skiepijami didelės rizikos sąlytį su beždžionių raupais sergančiu asmeniu turėjusieji, individualiai įvertinus kiekvieną atvejį. Asmenis, kurie turėtų būti skiepijami, identifikuos ir juos skiepytis siųs Nacionalinis visuomenės sveikatos centras (NVSC).

Nuteistų ir suimtų asmenų skaičius Lietuvos įkalinimo įstaigose šiuo metu mažiausias per visą nepriklausomybės laikotarpį, pranešė Kalėjimų departamentas. Jo duomenimis, dabar laisvės atėmimo vietose yra 4999 įkalinieji. Kalėjimų departamento duomenimis, 2015 metų pabaigoje Lietuvos kalėjimuose buvo 7355 nuteistieji ir suimtieji, 2018 metų pabaigoje – 6485, 2020-aisiais jų skaičius sumažėjo iki 5320.

Klaipėdos rajono savivaldybė pranešė įsteigusi naują vienkartinę 300 eurų išmoką už gimusį vaiką. Ši išmoka papildys valstybės gimus vaikui išmokamus 506 eurus. Savivaldybės išmoką bus galima gauti nuo š.m. rugsėjo 1 dienos.

Lietuvos švietimas Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) šalių gerovės indekse 2022 m. įvertintas 7,7 balo iš dešimties. Lietuva užima 13 vietą tarp 40 šalių, tai penkiomis pozicijomis aukščiau negu 2018 m., rašoma Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pranešime žiniasklaidai.

Maskvai pradėjus invaziją Ukrainoje, Lietuvoje retransliuojamos programos rusų kalba neteko pusės auditorijos, pranešė Lietuvos radijo ir televizijos komisija (LRTK). Komisijos užsakyto tyrimo duomenimis, jei iki vasario 24 dienos rusų kalba retransliuojamas televizijos programos žiūrėdavo maždaug pusė Lietuvos gyventojų, po vasario 24 jas žiūrėdavo sumažėjo iki 24 procentų. Pasienuose vis dar žiūrėdavo rusiškas programas yra daugiau nei visoje Lietuvoje, tačiau jų dalis irgi sumažėjo nuo 59 iki 32 procentų.

Vilniaus rajone, Rokantiškėse, rugpjūčio 24 d. pradeda karinio miestelio statybos. Simbolinės kapsulės įkasimo ceremonijoje dalyvavęs Lietuvos krašto apsaugos ministras A. Anušauskas sako, kad tai yra pirmasis iš trijų šiemet numatytų karinių miestelių, kiti du jų bus statomi prie Šiaulių ir Šilalės rajone. Visuose trijuose miesteliuose numatoma pastatyti kareivines, valgyklas, štabus, medicinos punktus, taip pat suplanuota sporto patalpų ir aikštelių. Bus statomi sandėliai, garažai, degalinė, plovykla, numatytos pastogės technikai, įrengiamos rikiuotės ir technikos aikštės, automobilių parkavimo vietos.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

FTB PAVIEŠINO DOKUMENTĄ, RODANTĮ KRATŲ DONALDO TRUMPO NAMUOSE PRIEŽASTIS

JAV Federalinis tyrimų biuras (FTB) rugpjūčio 26 d. pavišino dokumentą, kuriame atskleidžiamos kratų buvusio šalies prezidento Donaldo Trumpo (Donald Trump) namuose priežastys – nustatyta, kad buvęs valstybės vadovas iš Baltųjų rūmų neteisėtai išsivežė 184 įslaptintus dokumentus.

D. Trumpas šiuos dokumentus, sudėtus į 15 dėžių, dar sausį savanoriškai grąžino šalies Nacionaliniam archyvu, to pareikalavus šiai agentūrai, atsakingai už prezidentinių ir vyriausybės dokumentų saugojimą. Šių įslaptintų dokumentų aptikimas ir davė pagrindą šalies Teisingumo departamentui patvirtinti kratos orderį.

„Vyriausybė atlieka baudžiamąjį tyrimą dėl netinkamo įslaptintos informacijos laikymo neleistinose vietose bei neteisėto vyriausybės dokumentų slėpimo ir išsigabavimo, – rašoma 32 puslapių ilgio neįvardyto FTB agento parodymuose. – Yra pagrindo manyti, kad D. Trumpo namuose yra ir daugiau įslaptintų ar kitokių prezidentinių dokumentų, kuriems taikomi tinkamo saugojimo reikalavimai.“

FTB agentas pažymėjo, kad tyrimas pradėtas, kai Nacionaliniai archyvai vasario 9 d. kreipėsi į Teisingumo departamentą, kuris vėliau davė leidimą atlikti kratas, kai gegužę atliko minėtų 15 dėžių su dokumentais patikrą.

Rugpjūčio 8 d. atliktų kratų metu dešimtys agentų aptiko dar 27 dėžes su vyriausybės ir prezidentiniais dokumentais, įskaitant 11 dokumentų rinkinių, kuriuos D. Trumpas išsivežė iš Baltųjų rūmų, kai

Donaldas Trumpas (Donald Trump).

AP

pralaimėjo rinkimus.

Respublikonas D. Trumpas, svarstantis galimybę vėl kandidatuoti į prezidento postą 2024 metais vyksiančiuose rinkimuose, griežtai pasmerkė FTB reidą ir apkaltino Teisingumo departamentą vykdant „raganų medžioklę“.

„Politiniai patsidavėliai ir banditai pagal Prezidento oficialių dokumentų įstatymą neturėjo teisės šturmuoti „Mar-a-Lago“ ir vogti visko, kas papuolė po ranka, įskaitant pasus ir konfidencialius dokumentus“, – penktadienį socialiniame tinkle parašė eksprezidentas.

„Jie net įsilaužė į mano seifą. Ar galite patikėti? – rašė jis. – Šiuo metu mes gyvename šalyje be įstatymų, kuri – taip jau atsitiko – taip pat yra žlunganti valstybė!“

Kaip rodo penktadienį pavišintas dokumentas, FTB pradėjo tyrimą po to, kai Nacionalinei archyvų ir įrašų administracijai (NARA) buvo perduota 15 dėžių su dokumentais, kurie pažeidžiant tvarką buvo išvežti iš Baltųjų rūmų ir nugabenti į D. Trumpo rezidenciją Floridoje.

Tarp tų dokumentų buvo

ir įslaptintos nacionalinės gynybos informacijos, įskaitant 67 dokumentus su žyma „Konfidencialu“, 92 dokumentus su žyma „Slapta“ ir 25 dokumentus su žyma „Visiškai slapta“.

Tarp dokumentų buvo žvalgybos informacijos, gautos iš „slaptų žmoniškųjų šaltinių“, t. y. iš šnipų ir informatorių, o tokie duomenys yra viena griežčiausiai saugomų vyriausybės paslapčių.

„Įslaptinti dokumentai buvo nesusegti ir sumaišyti su kitais dokumentais, – rašoma FTB rašytiniuose parodymuose. – Keliuose dokumentuose taip pat buvo D. Trumpo ranka rašytų pastabų.“

Pasak dokumento, birželį Teisingumo departamentas informavo D. Trumpo teisininką, kad „nėra išduotas leidimas laikyti įslaptintą informaciją rezidencijoje „Mar-a-Lago“.

Po dviejų mėnesių surengė reidą rezidencijoje Palm Biče, FTB agentai konfiskavo daugiau nei dvi dešimtis dėžių su dokumentais, pažymėtais žymomis „Visiškai slapta“, „Slapta“ ir „Konfidencialu“.

LRT, ELTA

MAJAMIO VALDŽIA PERKA GINKLUS, KURIE BUS IŠSIŪSTI Į UKRAINĄ

„GUNS 4 UKRAINE“ – tai ginklų supirkimo iš gyventojų programa. Majamyje (Miami, FL) amerikiečiai raginami atiduoti policijai savo ginklus, kad jie būtų išsiųsti į Ukrainą.

„Gun buy-back“ programa Majamyje.

AP

Majamio miesto ir miesto policijos departamento vykdoma Ginklų supirkimo programa ragino žmones atiduoti šaunamuosius ginklus, šautuvus mainais į dovanų korteles,

rašo „Sky News“.

„Visi surinkti ginklai bus išsiųsti į Ukrainą, o mes padedame pašalinti ginklus iš mūsų gatvių“, – skelbė miesto pareigūnai.

Dėl visuomenės saugumo, teigiama, taip pat buvo galima atiduoti savadarbius šaunamuosius ginklus ar jų kopijas, BB pistoletus ir airsoft ginklus, tačiau jų savininkai negalėjo gauti dovanų kortelių.

Anksčiau buvo pranešta, kad Ukrainos miestas Irpinė ir Majamis tapo seseriniais miestais. Atitinkamas sprendimas buvo priimtas Majamyje liepos pabaigoje.

Irpinės meras Aleksandras Markušinas pranešė, kad Majamis duos Ukrainos miestui ginklų, kuriuos jis galėtų nusipirkti.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER**DIRVA**TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president**Gediminas Markevičius, redaktorius / editor**

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašinių nespausdiname.**NUOLANKUMAS RUSIJAI NĖRA TAIKA**

Kažkas yra pasakęs – karas Europoje reiškia pasaulinį... Ir, deja, istorija jau ne kartą tai įrodė. Šiandieninė situacija Europoje yra be galo pavojinga, todėl galima suprasti kai kurių šalių politikų pastangas žūtbut išsaugoti taiką, lokalizuojant karo veiksmus Ukrainos teritorijoje. Bet niekaip neįmanoma nei suprasti, nei pateisinti kai kurių šalių politikų, siūlančių išsaugoti tariamą taiką Ukrainos teritorijos sąskaita. Kartais tiesiog neįmanoma suprasti tokių veikėjų trumparegiškumo! Rusija nėra ta šalis, kuri pasitenkintų abipusės naudos sąlygomis. Tai valstybė, kuri bet kokių savo tikslų siekia kitų valstybių nuostolių kaina. Ir Ukrainos jai neužteks!

Šiandien Ukrainoje liejasi kraujas. To sustabdyti neįmanoma, karas baigsis tik tada, kai viena iš kariaujančiųjų pusių bus sutriuškinta. Ukrainos pusėje kovoja visas Vakarų pasaulis – netgi tų šalių, kurių politikai siūlo taikos balandį apkarpytos Ukrainos pavidalu, indėlis yra akivaizdus, nes jos tiekia karui reikalingas medžiagas ir remia pinigais. Bet kai viena ranka duodi, o kita atimi – rezultatas nekoks...

Lietuva, kaip ir kitos Baltijos šalys, negali jaustis saugi – Rusija atvirai grasina mūsų valstybėms. Tačiau mes esame galingiausio gynybinio aljanso nariai, o jo vadovai aiškiai pasakė, kad bus ginamas kiekvienas NATO colis. Rusija tai supranta, todėl, žinodama, kad ginklu įveikti NATO neįmanoma, imasi kitokių puolimo būdų – aktyvuoja penktąsias kolonas, korumpuotus politikus ir įtakingą verslo elitą. Turime tokių kremliaus talkininkų ir mes. Nors jie ir vadinasi opozicija valdančiajai daugumai, visgi tos „opozicijos“ veiksmai keistai sutampa su Maskvos agresyvios veiklos faktais. Štai pareiškė Maskva, kad Kaliningradas „blokuojamas“, ir mūsų karbuskiai, skverneliai, vėrygos ir skardžiai visa gerkle ėmė plyšauti, kad, girdi, negalima „blokuoti“ Kaliningrado, nes tai suteiks Rusijai pretekstą mus užpulti (tarsi Rusijai kada nors reikėjo preteksto!). Bet, pasirodo, toks pat pavojus gresia bet kuriai valstybei, turinčiai sieną su agresore – ar tai būtų Lenkija, Latvija, ar Norvegija, tačiau šių šalių politikai nepuolė į isteriją, kad, girdi, negalima „blokuoti“ Kaliningrado.

Lietuvos diplomatas, Nepriklausomos valstybės atkūrimo akto signataras Albinas Januška savo paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“ teigia, kad Rusija baudžia už nuolaidas... rusams! Štai ką jis rašo: „Praeitą mėnesį kremliaus atvažiavo prie Norvegijos sienos, su kroviniu į rusų apgyvendintą Barentsburgo gyvenvietę Špicbergeno saloj. Norvegija jų nepraleido, motyvuodami, kad norvegai yra prisijungę prie sankcijų Rusijai, ir sankcionuoti vilkikai negali važiuoti jų teritorija. Rusai atsakė, kad čia tranzitas iš Rusijos į Rusiją (rusų anglių kasybos įmonę Barentsburge, kur stovi Leninas). Tada (paraleliai kaip ir Lietuvoje) iš Rusijos norvegams smogė hakeriai. Kiekvieną dieną Rusija norvegus gąsdino atsakomosiomis priemonėmis. Bet norvegai vis tiek nepraleido, ir pasiūlė prekes perkrauti jų vežėjams (prekės buvo nesankcionuotos). Kelias savaites trukęs ginčas išsisprendė, ir Rusija pakluso Norvegijos reikalavimams ir perkrovė prekes iš rusų į norvegų vilkikus.“ Tiek tereikėjo - laikytis sankcijų.

Kęstutis Šilkūnas**FSB TOLIAU SPROGDINA IR RUSIJĄ.
KAM TO PRIREIKĖ ŠĮ KARTĄ?**

Aliuziją į knygos „FSB sprogdina Rusiją“ (beje, 2021 m. ji pagaliau išleista ir lietuviškai) pavadinimą šio komentaro antraštėje pasirinkau tikrai neatsitiktinai. Tam, kad suprastume, kas iš tiesų įvyko rugpjūčio 20 d., šeštadienį, kai netoli Maskvos savo automobilyje buvo susprogdinta „rusų pasaulio“ („ruskij mir“) ideologo Aleksandro Dugino dukra Darja, iš tiesų būtina grįžti į 1999-uosius, kai per keturis daugiaaukščių namų Rusijos miestuose sprogdimus (du nugriaudėjo Maskvoje) nužudyta daugiau kaip 300 nekaltų Rusijos žmonių. O Vladimiras Putinas per šią kraujo jūrą buvo atvestas į prezidento postą.

Tie 1999 m. sprogdimai buvo surengti Rusijos federalinės saugumo tarnybos, geriausiai žinomos rusiška santrumpa FSB. Apie tai kalbėjo, rašė ir net įvairius tyrimus skelbė ne vien minimos knygos vienas autorių (jo bendraautoris buvo garsus V. Putino režimo ir Rusijos istorijos tyrinėtojas Jurijus Felštinskis), buvęs FSB karininkas Aleksandras Litvinenka, kuris vėliau Londone V. Putino pasiūstų žudikų buvo nuuodytas poloniu.

Dėl ketinimų iki galo ištirti šiuos sprogdimus V. Putino režimo buvo nužudyti net du specialios Valstybės Dūmos komisijos nariai – tuometis Dūmos saugumo komiteto pirmininko pavaduotojas, buvęs „Novaja Gazeta“ Tyrimų skyriaus vadovas Jurijus Ščekočichinas ir buvęs pirmojo šaukimo Rusijos Valstybės Dūmos Gynybos komiteto pirmininkas, atsargos pulkininkas bei tuometis Dūmos deputatas Sergejus Jušenkovas.

Minėtos Dūmos komisijos konsultantas, buvęs FSB karininkas Michailas Trepaškinas, vykdydamas savo tyrimą, paskelbė taip pat aptikęs FSB pėdsakus ir pats atsidūrė už grotų, kur jau, žinoma, buvo nutildytas.

Beje, savo tyrimus ne kartą atliko ir prie tų pačių išvadų priėjo ne vienas žurnalistas ir ekspertas Vakaruose. Bet nedaug kas vos ne iki dabartinio karo Ukrainoje pradžios tai norėjo girdėti – juk „bendradarbiavimas“ su teroristais skamba ne taip nekaltai, kaip „bendradarbiavimas“ su Rusija.

Tačiau tiems, kas V. Putino režimu domisi seniai ir nuosekliai, tarp jų ir man, iš karto po praėjusį šeštadienį surengto teroro akto, per kurį žuvo A. Dugino dukra Darja,

buvo beveik 100 proc. aišku, kad Rusiją ir vėl sprogdina pačios Rusijos specialios tarnybos.

Tiesiog braižas – tas pats. Be to, vienintelis, kam iš tiesų atrodė naudingas šis teroro aktas, nuo pat pradžių buvo būtent V. Putino režimas.

Vos išgirdęs apie šį teroro aktą, savo „Facebook“ paskyroje rašiau:

„Pirmoji versija – speciali FSB arba GRU operacija. Teroras – itin įprastas FSB ir GRU ginklas, o savų žudymas tokių teroro aktų metu jiems yra tik priemonė, kurią visuomet pateisina tikslas.

Tikslas šiuo atveju visiškai akivaizdus – nukreipti dėmesį nuo pačios Rusijos nesėkmių fronte ir vis didėjančių grėsmių net Kryme, o kartu dar labiau sutelkti savo visuomenę karui. Tokie tikslai Rusijoje jau seniai gali pateisinti tokius teroro aktus net prieš savus, koks įvyko vakar.

Antroji – susijusi su pirmąja, bet vis dėlto šiek tiek skirtinga priežastis galėtų būti ne vien visuomenės paramos karui telkimas ir jos dėmesio nuo nesėkmių atitraukimas, bet, pavyzdžiui, prasidėjusi kova pačios Rusijos valdžios viršūnėse tarp tų, kurie nori tęsti karą, ir tų, kurie pradėjo matyti ne vien jo beprasmiškumą, bet ir keliamą pavojų jiems patiems, todėl norėtų pradėti ieškoti būdų, kaip tą karą užbaigti. Tokiai kovai nusverti į karo tęsimą pusę teroro aktas yra visiškai įsivaizduojamas.

Ir trečioji galima priežastis – mafijos santykių aiškinimasis. Nepamirškime, kad Rusija yra mafijos valstybė. Net visos A. Dugino ideologijos yra susijusios ne tik su kažkokių galingųjų asmeniniais interesais, bet ir su didžiuliais pinigais. Jei kažkam prireikė tuos santykius išsiaiškinti – toks sprogdimas, kurį taip lengva suversti „Ukrainos teroristams“, pati geriausia ir vėl itin Rusijai įprasta priedanga.“

Vis dar manau, kad ši analizė buvo itin tiksli. Net dabar gali būti, kad iš tikrųjų teroro aktas yra visų išvardytų priežasčių, o gal ir dar ko nors rezultatas.

Tačiau dabar jau galima daryti ir tolesnes išvadas.

Kai FSB paskelbė neva ištyrusi nusikaltimą ir pateikė visuomenei, nebent itin negrabiai sulipdyta pasaka suaugusiems galimą pavadinti istoriją apie tai, kad D. Duginą susprogdino neva ukrainietė (kad pasaka būtų baimesnė, dar sugalvojo, kad ji neva buvo „Azovo“ pulko atstovė), į Ru-

siją atvykusi prieš mėnesį su 11 ar 12 m. dukra, o po teroro akto iš karto išvykusi į Estiją, visiškai aišku, jog tai – FSB darbas.

Pirmiausia, tokio nusikaltimo nei suplanuoti, nei įvykdyti jokia moteris su mažamete dukra (dukra neva buvo ir nusikaltimo – bombos padėjimo vietoje) paprasčiausiai negali. Šį kartą viskas įvykdyta tikrai profesionaliai, o tokiai operacijai profesionaliai įvykdyti iš viso reikia nuo kelių (bet čia – visiškai minimumas) iki keliolikos profesionalų. Tokius dalykus ne iš nuogirdų žinantys ekspertai teigia, kad Rusijoje, kurioje tikrai gerai veikia kontržvalgyba, galėtų reikėti ir kelių dešimčių.

Net pranešimas, kad neva sekti buvo naudotas vienas automobilis, tą jums pasakys bet koks profesionalas, yra absoliuti nesąmonė. Tokių nesąmonių net viešai paskelbtoje informacijoje yra dar daugiau.

O tai reiškia viena – nieko tirti FSB net neketino, nes jie ir taip viską puikiai žino – teroro aktą įvykdė patys.

Nežinodami tikrųjų kaltininkų, vien dėl viešųjų ryšių tokių nesąmonių FSB irgi negalėtų skelbti, nes tuomet jiems (nesvarbu, ar tai galėtų būti Ukrainos diversantai, ar tariami pačios Rusijos „partizanai“) iš tiesų reikėtų „žemę rausti“, kad kaltininkus nustatytų, o ne nesąmonių skelbimu užsiimti.

Be to, ypač dabartinėje situacijoje, jei FSB nežinotų, kas tikrieji kaltininkai, jie negalėtų tokių nesąmonių skelbti, nes būtent jiems (ir šiuo atveju pačiai aukščiausiai vadovybei) tektų prisiimti asmeninę atsakomybę. Toks teroro aktas beveik Maskvoje reikštų ir visišką FSB darbo katastrofą, ir net tiesioginę grėsmę Rusijos valdantiems.

Žodžiu, FSB pati patvirtino, kas bent jau man buvo akivaizdu nuo pat pradžių – tai pačių Rusijos specialiųjų tarnybų (o dabar aišku, kad ir konkrečiai FSB) įvykdytas teroro aktas.

Kadangi dabar jau žinome, jog išpuolį surengė FSB, kuri jam, žinoma, kruopščiai rengėsi, o dar ir naudotas nuotolinis sprogmuo, visiškai aišku, kad jokios klaidos nebuvo ir būti negalėjo. Žudikai puikiai žinojo, kas yra automobilyje, ką jie sprogdina, kur sprogdina ir kaip sprogdina.

Kadangi tuomet aiškėja, kad taikinas vis dėlto buvo ne A. Duginas, o jo dukra (nors (Nukelta į 4 psl.)

(Atkelta iš 3 psl.)

FSB TOLIAU SPROGDINA IR RUSIJĄ. KAM TO PRIREIKĖ ŠĮ KARTĄ?

ir vėl aš nuo pat pradžių neatmečiau tokios versijos), kuri tikrai negalėjo pati dėl savęs būti FSB taikiniu, vadinasi, tai buvo įspėjimas A. Duginui ir visai su juo susijusiai radikalų aplinkai. Toks signalas, kurio jie tiesiog negalėtų nesuprasti. Beje, ta visiška nesąmonė dėl FSB paskelbtos oficialios nusikaltimo „versijos“, kuri paties A. Dugino, kaip susijusio su GRU, tikrai negalėjo įtikinti, taip pat gali būti iš tų pačių signalų serijos.

Dar vienas įdomus sutapimas, kuris irgi galėtų bent jau teoriškai būti signalas A. Duginui, yra tas, kad pats A. Duginas lygiai prieš metus paskelbė tokį tekstą: „Tai, kas nenužudo manęs, nužudo ką nors kitą.“ Lygiai po metų A. Duginas nenukentėjo, bet buvo priverstas savo akimis stebėti dukters žūtį.

Atrodo, viskas buvo suorganizuota, kad būtent tai ir nutiktų – kad A. Duginas jokiū būdu pats nenukentėtų, bet savo akimis regėtų dukters žūtį.

Nors V. Putino režimui nėra tokio žiaurumo, kurio jis negalėtų griebtis net prieš „savus“ ir nėra tokių teroro aktų (ne veltui priminiau namų sprogdinimus 1999 m., nors ne mažiau baisių, kuriuose FSB pėdsakas – taip pat akivaizdus, buvo gerokai daugiau), kurių jis negalėtų įvykdyti, vis dėlto šis išpuolis verčia kelti pagrindinį klausimą: kas tokiam kontekste iš tikrųjų vyksta režimo viduje, kad A. Duginui prireikė siųsti tokį signalą?

Kadangi pasirinktas būtent toks viešas teroro aktas, signalas, ko gero, yra ne vien A. Duginui, bet ir visai jo aplinkai.

Ar tai gali būti susiję su kokia nors jau kylančia grėsme pačiam režimui – lieka tik spėlioti. Bent jau mano pagrindinė versija dabar jau būtų ta, kad šis teroro aktas – kovos režimo viduje tarp tų, kurie nori tęsti karą, ir tų, kurie jau suprato, kad laimėti nepavyks ir geriau jį kaip nors užbaigti, rezultatas. A. Duginas bent jau žodžiais buvo už „griežtesnę“ negu paties V. Putino liniją, jei tai iš viso dar įmanoma.

Beje, vienas faktas – tikrai iškalbingas. Tiek pats V. Putinas, tiek jos atstovas spaudai Dmitrijus Peskovas, tiek garsiausiai „lojančiu“ Kremliaus skaliku pastaruoju metu tapęs Dmitrijus Medvedevas nieko, absoliučiai nieko apie A. Dugino dukters žūtį ir patį teroro

aktą nekomentavo iki pat tol, kol FSB paskelbė savo istoriją „žvirbliams juokinti“.

Įvairaus plauko Kremliaus propagandistai kėlė iš anksto prognozuotą isteriją, o iš Kremliaus – daugiau kaip pusantros paros nė garso... Iki pat FSB pranešimo apie ištirtą nusikaltimą.

Ir net prabilęs V. Putinas šį kartą, skirtingai negu 1999 m., nepažadėjo kaltininkų „skandinti išvietėje“ – jis tik nusiuntė užuojautos telegramą A. Dugino šeimai ir po mirties apdovanojo pačią Darją.

Tai, žinoma, nereiškia, jog režimas neišnaudos šio teroro akto, kad sutelktų savo visiškai nubukintą visuomenę apie patį V. Putiną, kuris vienintelis esą gali apsaugoti šalį nuo priešų, tačiau į kažkokią karą Ukrainoje naują eskalaciją iš paties Kremliaus pusės kol kas nėra itin panašu.

Bent jau kitais atvejais, siekdamas eskalacijos arba net rengdamasis represijoms ar dar didesniai „varžtų prisukinėjimui“ šalies viduje, tiek režimas, tiek ir asmeniškai V. Putinas elgdavosi kitaip.

Bet čia dar gali pasirodyti visaip – galutines išvadas būtent dėl to, ar A. Dugino dukros nužudymas taps nauju Ukrainos karo etapu, pavyzdžiui, visuotine mobilizacija arba naujomis represijomis šalies viduje, daryti dar anksti. Tam dar trūksta duomenų.

Kad ir kaip būtų, A. Dugino dukters nužudymas, kurį karo Ukrainoje akivaizdoje taip demonstratyviai surengė FSB, rodo, kad dabar svarbiausia sekti, kas iš tiesų vyksta Rusijos valdžios viršūnėse.

Tiesa, paties A. Dugino vaidmuo formuojant režimo ideologiją, o juo labiau jo įtaka V. Putinui – gerokai pervertinta. Niekada A. Duginas nebuvo ne tik „V. Putino smegenimis“, bet ir itin įtakingu visos Rusijos mastu ar tarp viso jos elito veikėju. Jis buvo tik dalies elito ideologinis vadovas.

Tačiau dėl to šio teroro akto šviesoje tampa tik dar įdomiau, kas iš tiesų vyksta režimo viduje.

Beje, nepasiduokime provokacijoms, net jei jos skelbiamos Rusijos opozicionierių lūpomis – jokia Rusijos nacionalinė respublikonų armija ar jokie kiti „partizanai“ šio teroro akto tikrai nesurengė. FSB tai irgi gana aiškiai įrodė.

O kodėl tokius dalykus skelbia opozicionierius Ilja Ponomariovas – galima būtų nebent jo paties paklausti. Bet neapsigaukime. Net jei tai skamba taip, kaip mes norėtume, kad būtų.

Marius Laurinavičius, analitikas, LRT.lt

LIETUVOS PREMJEERĖ: KAI NENORIME MOKYTIS IŠ ISTORIJOS TRAGEDIJŲ, JOS KARTOJASI

Baltijos kelias 1989 m.

LRV

Rugpjūčio 23 d., minint Juodojo kaspino dieną ir 33-ąsias Baltijos kelio metines, premjerė Ingrida Šimonytė pažymi, jog vienintelė veiksminga šiandien pasaulyje tebeišliekančio imperikalizmo prevencija – aiškiais vertybėmis grindžiami tarptautiniai santykiai.

„Tenka pripažinti, kad per mažai mokomės iš istorijos, nes net ir po žiauraus karo bei priešpriešos dešimtmečių diktatoriams ir vėl buvo leista sustiprėti, o aiškias vertybes tarptautinėje politikoje buvo

ištūmusi vis labiau priklausomybę nuo diktatorių įnorių didinanti neva „realistinė“ politika. Kraupi invazija į Ukraina sukretė ir parodė, kad mes, kurie perspėjome apie draugystės su diktatoriais pavojų, buvome kur kas didesni realistai. Šiandien nepakanka vien pasmerkti Molotovo-Ribentropo pakto, bet reikia drąsiai ir aiškiai atsiriboti nuo tos laikysenos, kuri leidžia tokiems nusikalstamiems susitarimams atsirasti“, – sakė Ministrė Pirmininkė.

Skaudi Lietuvos patirtis

– valstybės, kurią kiti dalijosi ir kuriai siekta primesti svetimą valią – įpareigoja nuosekliai ir drąsiai kovoti už visų valstybių teisę priešintis tokiai praktikai, pridūrė premjerė.

„Tikiu, kad pergalė Ukrainoje pabaigs įvairiaspalvių fašistinių režimų sukeltą sumaištį. Tai nereiškia, kad nebebus kitų išbandymų. Bet mes būsime tvirtai išmokę pamoką, kad kai nenorime mokytis iš istorijos tragedijų, jos kartojasi“, – sakė Vyriausybės vadovė I. Šimonytė. **LRV**

STIPRINAMAS VALSTYBĖS IR DIASPOROS RYŠYS, DIALOGAS IR PARTNERYSTĖ**GLOBALI LIETUVA**

Rugpjūčio 11 dieną užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis patvirtino Lietuvos diasporos politikos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo 2022–2024 m. veiksmų planą.

Veiksmų plano tikslas – sustiprinti ir išplėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą ir partnerystę, skatinti tautinės tapatybės ir lietuviybės užsienyje saugojimą bei puoselėjimą, sudaryti sąlygas aktyvesniam diasporos dalyvavimui kuriant gerovę ir saugumą Lietuvoje bei grįžimui į Lietuvą.

„Įgyvendindami Veiksmų planą, daugiausia dėmesio skirsime sritims, kurioms pastaraisiais metais ypač trūko valstybės dėmesio ir paramos: lituanistiniam ugdymui

užsienyje – vaikų ir jaunimo ryšio su Lietuva stiprinimui, aktyvesniam diasporos įtraukimui į užsienio investicijų paiešką, taip pat užsienio turistų pritraukimo skatinimui, eksporto iš Lietuvos didinimui, „sugrįžtančios Lietuvos“ idėjos įgyvendinimui ir diasporos pasiekiamumo didinimui, naudojant efektyvesnes komunikacijos priemones. Lietuvai ir Lietuvos žmonėms labai svarbus aktyvus diasporos vaidmuo šiose srityse, labiausiai – parama kovojant su nedemokratinėmis valstybių keliamais iššūkiais“, – pasirašydamas įsakymą sakė ministras G. Landsbergis.

Veiksmų planas išsiskiria plačia veiklos sričių apimtimi – švietimas, kultūra, ekonominis bendradarbiavimas, grįžtamoji migracija ir kt., bei dideliu jo įgyvendinime dalyvaujančių institucijų (30 valstybės institucijų ir 7 savivaldybės) ir numatytų veiksmų (apie 200) skaičiumi. Veiksmų planas svarstytas tarpinstitucinėje Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimo darbo grupėje, jam

buvo pritarta 2022 metų rugpjūčio 3 dieną Vyriausybės pasitarime.

Lietuvos diasporos politikos strateginės gairės „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. ir jų įgyvendinimo 2022–2024 m. veiksmų planas pakeitė nuo 2011 metų galiojusią „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programą ir jai įgyvendinti skirtą tarpinstitucinį veiklos planą, galiojusius iki 2021 metų pabaigos. Nauji planavimo dokumentai parengti, vadovaujantis Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“, XVIII Vyriausybės programa ir Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planu, jų pagrindinis tikslas – kokybiniai diasporos politikos pokyčiai.

Veiksmų planas bus įgyvendinamas iš valdytojams skirtų bendrųjų Lietuvos valstybės biudžeto asignavimų, savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtai gautų lėšų. Planas rengiamas 3 metams, numatoma jį kasmet atnaujinti, pratęsiant vieniems metams. **LR URM**

PASAULIS IR LIETUVA

Rugpjūčio 29 dieną prasidėjo tradicinis kasmetinis Lietuvos diplomatinė atstovybių ir konsulinių įstaigų vadovų susitikimas, kuriame dalyvavo 63 Lietuvos diplomatinė atstovybių vadovai.

Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen rugpjūčio 23 d. pakvietė pagerbti stalinizmo ir nacizmo aukas ir prisiminti Baltijos kelią. „1939 metų rugpjūčio 23 dieną du diktatoriai pasirašė slaptus Vidurio ir Rytų Europos padalijimo protokolus ir paspaudė vienas kitam rankas. Po penkiasdešimties metų, tą pačią dieną, Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojai vieningai pareiškė, kad protestuoja prieš tą slaptąjį susitarimą ir vaduojasi iš okupacinio režimo. Ir susikabinę rankomis sustojo į gyvą maždaug 650 kilometrų grandinę, nusitiesusią per tris Baltijos šalis. Mums pavyko atkurti valstybingumą, tapti neatsiejama Europos ir NATO dalimi. Tikiu, kad ir dabar demokratiniam pasauliui, ištiesusiam pagalbos ranką Ukrainai, pavyks sužlugdyti okupacinius planus“, – sakė ji.

Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Suomijos parlamentų užsienio reikalų komitetų delegacijos lankėsi Ukrainoje, kad kartu parodytų savo paramą Ukrainai ir geriau suprastų dabartinę karo padėtį šalyje. Keturioms delegacijoms vadovavo Estijos Rygikogo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas **Markas Mihkelsonas**, Lietuvos Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkė **Laima Andrikiienė**, Latvijos Saeimos Užsienio reikalų komiteto pirmininkas **Rihardsas Kolsas**, Suomijos Eduskuntos Užsienio reikalų komiteto pirmininkas **Jussis Halla-aho**.

Rugpjūčio 19 dieną LR užsienio reikalų viceministras **Egidijus Meilūnas** telefonu kalbėjo su Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) valstybės sekretoriaus padėjėjo pavaduotoju Rytų Azijos ir Ramiojo vandenyno regiono reikalams **Ricku Watersu** ir JAV valstybės sekretoriaus padėjėjo pavaduotoju Europos ir Eurazijos reikalams **Dougu Jonesu**. Pokalbio metu aptartas dvišalis JAV ir Lietuvos bendradarbiavimas, Rusijos agresija Ukrainoje, tolesnė parama Ukrainai, situacijos Azijos ir Ramiojo vandenyno regione aktualijos, Kinijos agresyvi politika Taivano atžvilgiu. Pokalbio dalyviai pabrėžė, kad Kinijos spaudimo veiksmai, siekiant izoliuoti Taivaną, yra nepriimtini.

Rugpjūčio 18 dieną į LR užsienio reikalų ministeriją buvo iškvieštas Kinijos laikinasis reikalų patikėtinis **Qu Baihua**. Jam buvo pareikštas protestas dėl Kinijos sprendimo sankcionuoti Lietuvos susisiekimo viceministrę **Agnę Vaiciukevičiūtę** ir riboti bendradarbiavimą su Lietuva transporto srityje.

Rugpjūčio 17 dieną LR užsienio reikalų viceministras **Mantas Adomėnas** susitiko su naujuoju Urugvajaus ambasadoriumi Lietuvai **Pablo Alberto Porro Lancieri**. Susitikimo metu buvo aptarti Lietuvos ir Urugvajaus dvišaliai santykiai, jų plėtros perspektyvos bei bendradarbiavimas tarptautinėse organizacijose.

Po 2020 metų rugpjūčio mėnesio įvykių Minske Vilnius tapo svarbiausia Baltarusijos pilietinės visuomenės veikimo sostine. Dešimtys Baltarusijos NVO ir pilietinės visuomenės organizacijų, aktyvistų ir nepriklausomų žurnalistų, kurie negali veikti Baltarusijoje, įsikūrė Lietuvoje, todėl pastaruoju metu viešoje erdvėje išsakyti priekaištai apie tai, kad nuo totalitarinių režimų bėgantys žmonės negali patekti į Lietuvą, neatitinka tikrovės.

Kadenciją baigiantis Lietuvos ambasadorius Moldovoje **Kęstutis Kudzmanas** apdovanotas Moldovos Garbės ordinu. Įteikdama apdovanojimą Moldovos prezidentė **Maia Sandu** padėkojo ambasadoriui už darbą, ypač pabrėždama dvišalių santykių stiprinimą, paramą spartinant Moldovos eurointegracinius procesus ir Lietuvos pagalbą kovojant su Covid-19 sukelta pandemija, taip pat priimant Ukrainos karo pabėgėlius. Ambasadorius patikino, kad Lietuva ir toliau bus patikima Moldovos partnerė šios kelyje į Europos Sąjungą, dalinsis reformų patirtimi ir remis, įveikiant įvairialypius saugumo, energetinius ir kitus iššūkius.

Lietuvos Respublikos piliečiai raginami įvertinti kelionių į Izraelį bei Palestiną būtinumą. Dėl išliekančio saugumo situacijos neapibrėžtumo piliečiai raginami nevykti į Gazos ruožą ir teritorijas, besiribojančias su Gazos ruožu. Taip pat rekomenduojama susilaikyti nuo nebūtinų kelionių į Jenino, Nabluso ir Hebrono regionus Palestinoje dėl vis dar nestabilios saugumo situacijos šiose teritorijose. Informacija apie saugumo padėtį Izraelyje ir Palestinoje bus reguliariai peržiūrima ir atnaujinama.

Lietuvos užsienio reikalų ministerija, siekdama prisidėti prie tarptautinės bendruomenės pastangų sušvelninti besitęsiančios Rusijos agresijos Ukrainoje pasekmes ir padėti karo aukoms, skyrė 200 tūkstančių eurų Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto (TRKK) humanitarinei veiklai Ukrainoje.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

SEIMO DELEGACIJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO IR UKRAINOS AUKŠČIAUSIOSIOS RADOS ASAMBLĖJOJE PIRMININKAS ŽYGMANTAS PAVILIONIS: „TARPTAUTINIO PARLAMENTARŲ TINKLO „SUSIVIENIJĘ UŽ UKRAINĄ“ NARIAI PRIĖMĖ BENDRĄ PAREIŠKIMĄ“

Ukrainos Aukščiausiosios Radoje priėmus bendrą pareiškimą.

Seimo nario asmeninio archyvo nuotr.

Rugpjūčio 23–24 dienomis karo apimtoje Ukrainoje susitikę tarptautinio parlamentarų tinklo „Susivieniję už Ukrainą“ (angl. *United for Ukraine*) nariai priėmė bendrą pareiškimą.

Dokumente parlamentarai sveikina Ukrainos tautą Ne-

priklausomybės dienos proga ir pakartotinai išreiškia „tvirtą paramą Ukrainos suverenumui, nepriklausomybei, vienybei, teritoriniam vientisumui valstybės ribose, pripažintose tarptautiniu mastu, ir norui būti Europos dalimi“.

Bendrame pareiškime

pabrėžiama: „Pripažindami Ukrainos kandidatės statusą, reiškiamo solidarumą su Ukrainos žmonėmis ir remiame jų siekį pertvarkyti savo šalį, kad ji taptų klestinčia demokratine Europos valstybe.“

2022 m. rugpjūčio 24 d. pranešimas žiniasklaidai

LIETUVOS ĮSIGYTI SRAIGTASPARNIAI UH-60 „BLACK HAWK“ PRISTATYTI Į MODIFIKACIJOS GAMYKLĄ

Lietuvai skirti Jungtinių Amerikos Valstijų sraigtasparniai UH-60 „Black Hawk“ rugpjūčio pradžioje iš „Lockheed Martin“ gamyklos pristatyti į modifikacijos gamyklą Hantsvilio mieste Alabamoje. Tolesnei modernizacijai pristatyti trys sraigtasparniai, o ketvirtąjį planuojama pristatyti rugpjūčio pabaigoje.

Lietuva iš JAV

Vyriausybės sraigtasparnius UH-60 „Black Hawk“ įsigys pagal 2020 metais Krašto apsaugos ministerijos ir JAV Gynybos departamento pasirašytą sutartį, kuri numatė Lietuvos kariuomenei nupirkti keturis šiuos sraigtasparnius, papildomą įrangą, atsargines dalis, mokymų, remonto ir logistinių paketą.

Pasak krašto apsaugos ministro Arvydo Anušausko, pirmuosius du visiškai parengtus sraigtasparnius UH-60 „Black Hawk“ su papildoma įranga Lietuva gaus 2024 metais, kai Lietuvos kariuomenė jau turės su naująja platforma dirbti pilnai parengtą personalą – pilo-

Lietuvos įsigyti sraigtasparniai UH-60 „Black Hawk“ pristatyti į modifikacijos gamyklą.

LR KAM

tus ir antžeminio aptarnavimo specialistus, taip pat – aptarnavimo bei antžeminę įrangą.

Naujoji sraigtasparnių platforma visiškai pakeis iki šiol Lietuvos kariuomenėje naudojamus Mi-8. Ketvirtą dešimtmetį skaičiuojančių sovietinių sraigtasparnių eksploataciniai resursai yra išseikvoti, o eksploatacija sudėtinga.

Būsimieji Lietuvos kariuomenės sraigtasparniai – vidutinio dydžio, vieni iš universaliausių, bene plačiausiai pastarojo dešimtmečio konfliktuose naudojamų ir geriausiai užsirekomendavusių tokio tipo sraigtasparnių. Jie reikšmingai padidins kariuomenės kovinę

galią, užtikrins karinio rengimo kokybę bei padės atlikti taikos meto ir kovines užduotis greičiau, saugiau ir tiksliau.

Greiti, manevringi ir ekonomiškai sraigtasparniai UH-60 „Black Hawk“ taip pat padės Lietuvos kariuomenei žymiai sparčiau reaguoti į pagalbos prašymus ir suteikti reikiamą paramą vykdant paieškos ir gelbėjimo užduotis. Karinių oro pajėgų sraigtasparniai pasitelkiami gelbstinti jūroje ir nelaimę patekusių asmenų gyvybes, ieškant pasiklydusių ar dingusių žmonių, pergabenant transplantacijai reikalingų donorų organus ar gesinant gaisrus.

LR KAM

PAGERBTAS LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS ATMINIMAS

2022 m. rugpjūčio 10 d. Kaune prie A. Smetonos paminklo istorinės Prezidentūros kiemelyje, Vilniuje prie namo Tilto g. 1, (kuriame 1908–1909 m. A. Smetona gyveno) buvo paminėtas pirmojo Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos 148-asis gimtadienis.

Minėjime dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras dr. Leonas Milčius, Kauno evangelikų liuteronų Švč. Trejybės bažnyčios klebonas, kun. Saulius Juozaitis, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narė,

Lietuvos partizano Juozo Jakavonio-Tigro dukra Angelė Jakavonytė, politinis kalnys Vyčio kryžiaus ordino kavaliarius, dim. kpt. Algirdas Petrusevičius, Antano Smetonos brolio Motiejaus vaikaitė Sigutė Smetonaitė-Petrauskienė, generolo Kazimiero Skučo dukterėčia, žurnalistė Virginija Skučaitė, partizanų vado plk. Jono Semėsškos-Liepos sūnus, šaulys Alvydas Semaška, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro darbuotojai ir kiti svečiai.

LGGRTC

Kaune prie A. Smetonos paminklo istorinės Prezidentūros kiemelyje buvo paminėtas pirmojo Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos 148-asis gimtadienis. LGGRTC

GLOBALIŲ IŠŠŪKIŲ IR DIDELIŲ NEAPIBRĖŽTUMŲ AKIVAIZDOJE LIETUVA IŠLIEKA AUGIMO KELYJE

Nepaisant Rusijos karo prieš Ukrainą sukeltų iššūkių Lietuvos ekonomika demonstruoja atsparumą – pasak Tarpautinio valiutos fondo (TVF), šiemet ūkio augimas išliks teigiamas ir turėtų siekti 1,8 proc. Ženklaus infliacinis spaudimas, jaučiamas 2022 m., kitąmet turėtų silpnėti, stabilizavusis energijos ir žaliavų kainoms. TVF akcentuoja, kad artimiausiu metu svarbu fokusuotis į tikslinę paramą pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms, o ilgesniu laikotarpiu – tęsti struktūrinių reformų įgyvendinimą, stiprinant ekonomikos augimo potencialą ir atsparumą sukrėtimams.

„Lietuva, kaip ir kitos ES šalys, dėl Rusijos karo Ukrainoje susiduria su ekonomiais iššūkiais – nuo išaugusių energijos kainų iki sutrūkinėjusių tiekimo grandinių. Visgi Lietuvos ekonomika demonstruoja atsparumą – šiemet šalies ūkis turėtų augti, nors ir lėtesniu tempu nei prognozuota iki karo, o darbo rinka išlieka atspari. TVF teigiamai vertina Vyriausybės priimtus sprendimus, kuriais siekiama amortizuoti neigiamus karo padarinius. Pritariu Fondo ekspertų vertinimui, kad galimos papildomos paramos priemonės turėtų būti tikslinės, aiškiai

apibrėžtos, trumpalaikės ir, svarbiausia, nedidintų infliacinio spaudimo. Artimiausio laikotarpio iššūkių fone negalime pamiršti ir įsisenėjusių problemų – turime tęsti reformų įgyvendinimą, stiprinami ekonomikos augimo potencialą ir atsparumą. Šiuo atžvilgiu itin svarbios „Naujos kartos Lietuvos“ plane suplanuotos reformos ir investicijos į tokias sritis kaip žaliaji ar skaitmeninė transformacija“, – teigia G. Skaistė.

Lietuvos ekonomika gerai atlaikė pandemiją sukrėtimą ir 2021 m. demonstravo sparčius augimo rodiklius. TVF ekspertai įspėja, kad didelis neapibrėžtumas ir geopolitinės rizikos gali neigiamai veikti ūkio augimo tendencijas ir sukelti užsitęsusių aukštą infliaciją, kurią didžiaja dalimi lemia išoriniai veiksniai, tokie kaip Rusijos karo prieš Ukrainą kontekste ženkliai išaugusios energijos, žaliavų ir maisto kainos tarptautinėse rinkose.

TVF teigiamai vertina Vyriausybės pasirinktą politikos kryptį ir šių metų balandžio mėn. paruoštą 2,26 mlrd. vertės paketą, skirtą amortizuoti energijos kainų šoko poveikį šalies ekonomikai, verslui ir visuomenei. Tačiau TVF

atkreipia dėmesį, kad siekiant išvengti galimo papildomo infliacinio spaudimo, tolimesnės paramos priemonės šoko akivaizdoje turi būti tikslinės, laikinos ir nukreiptos į labiausiai pažeidžiamas grupes.

Įvertinus augančius išlaidų poreikius, TVF skatina ieškoti papildomų tvarių biudžeto pajamų šaltinių, pavyzdžiui įgyvendinant nekilnojamo turto ir aplinkosauginių mokesčių pakeitimus bei taip išplečiant mokestinę bazę mažiau ekonomikos augimui žalingų mokesčių pagrindu. Šiuo atžvilgiu, Finansų ministerijos pateiktą siūlymą dėl nekilnojamo turto mokesčio modelio keitimo TVF vertina kaip žingsnį teisinga linkme.

TVF ataskaitoje konstatuojama, kad Lietuvos prekybos ryšiai ir energetinė priklausomybė nuo Rusijos nuosekliai mažėjo nuo Lietuvos įstojimo į ES ir šis procesas dar labiau paspartėjo po Krymo aneksijos 2014 m. 2021 m. Lietuvos eksporto dalis į Rusiją, Ukrainą ir Baltarusiją sudarė tik 16 proc., o 90 proc. eksporto į Rusiją sudarė reeksportuojamos (ne lietuviškos kilmės) prekės, todėl Lietuvos ekonomika Rusijos karą prieš Ukrainą pasitiko tvirtoje pozicijoje.

„Lietuvos ekonominiai ryšiai su Rusija nuosekliai menko jau keletą metų. Rusijos karą Ukrainoje Lietuvos ekonomika pasitiko stiprioje pozicijoje turėdama pakankamus fiskalinius rezervus, gerai kapitalizuotą ir sukrėtimams atsparų finansų sektorių bei stiprią išorės poziciją.

Atitinkamai, karo padariniai Lietuvos ūkiui bent jau kol kas yra riboti, o ekonomika toliau augs, nors ir lėtesniu tempu. Nepaisant nepalankios geopolitinės aplinkos, turime siekti pažangos įgyvendinant produktyvumą didinančias reformas, kurios yra būtinos tolesnei pajamų konvergencijai su Vakarų šalimis užtikrinti“, – sako Lietuvos banko valdybos pirmininkas Gediminas Šimkus.

Anot TVF, bankų sistema Lietuvoje gerai kapitalizuota ir likvidi, pasiruošusi atlaikyti ir didesnio masto ekonomikos sukrėtimus ir prisitaikyti prie kintančios situacijos. Pabrėžiama, kad įmonių bei namų ūkių finansinė padėtis yra pakankamai tvirta, tačiau spartus nekilnojamo turto kainų augimas išlieka rizikos šaltiniu. TVF teigiamai įvertino Lietuvos banko žingsnius makroprudencinės politikos srityje, įskaitant didesnę pradinio įnašo reikalavimą perkant ne pirmą būstą.

TVF pabrėžia, kad nors dabartinė situacija dėl karo Ukrainoje yra mažiau palanki struktūrinių reformų įgyvendinimui, ilgalaikiai iššūkiai Lietuvos ekonomikai išlieka aktualūs, todėl svarbu spartinti švietimo ir sveikatos priežiūros reformas, panaikinti transporto infrastruktūros spragas, siekiant užtikrinti tvarų produktyvumo augimą ir tolesnę sparčią pajamų konvergenciją su Vakarų Europa. Tikimasi, kad ES investicijos, įskaitant ir „Naujos kartos Lietuva“ planą, suteiks reikiamą postūmį įgyvendinti būtinas pertvarkas ir reformas. Taip pat būtina toliau spręsti klimato kaitos klausimus ir stiprinti energetinį saugumą. TVF vertinimu, CO2 komponento įtraukimas į aplinkosauginių mokesčių sistemą ne tik sukurtų reikalingas

gas paskatas mažinti energijos vartojimą ir aplinkai žalingas emisijas, bet ir papildytų valstybės biudžetą.

Šiais metais TVF misija ypatingą dėmesį skyrė fintech sektoriui bei Lietuvos pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencinės sistemos vertinimui. Anot TVF ekspertų, atsižvelgiant į sparčią fintech sektoriaus plėtrą, turi būti siekiama toliau stiprinti sektoriaus reguliavimą, įskaitant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją, įėjimo į rinką ir priežiūros mechanizmus, tam skiriant būtinius išteklius atsakingų institucijų lygiu.

TVF IR LIETUVA

Lietuva TVF nare tapo 1992 m. Svarbiausius sprendimus priimančioje TVF Valdytojų valdyboje Lietuvai atstovauja Lietuvos banko valdybos pirmininkas, pakaitinė atstovė – Finansų ministrė.

Lietuvos ir TVF bendradarbiavimo pagrindas – TVF steigimo sutarties IV straipsnio ekonominės konsultacijos. Šis sutarties straipsnis įpareigoja šalį nares įgyvendinti šalies ir pasaulinį finansinį bei ekonominį stabilumą užtikrinančių ekonominių ir finansų politiką.

TVF atstovai kiekvienais metais gyvai arba nuotoliu susitinka su Vyriausybės, Lietuvos banko, privataus sektoriaus ir nevyriausybinių organizacijų atstovais, politikais, ekonomikos ekspertais, su kuriais kartu įvertina šalies ekonominę padėtį bei plėtros tendencijas, pateikia TVF steigimo sutarties IV straipsnių konsultacijų ataskaitas ir rekomendacijas.

Pastaroji tokia misija vyko gegužės 26–birželio 7 d., po kurios parengta ataskaita TVF valdyboje buvo patvirtinta liepos 26 d. LR FM

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS GITANAS NAUSĖDA, SU OFICIALIU VIZITU LANKYDAMASIS ISLANDIJOJE, SUSITIKO SU ISLANDIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENE

Lietuvos Valstybės vadovas susitikime padėkojo Islandijos lietuviams už tvirtą pilietinę poziciją remiant Ukrainą ir jos žmones, kenčiančius nuo brutalaus Rusijos karinės agresijos.

„Lietuva – diasporinė valstybė. Įveikę ne vieną pilietiško egzaminą, šiandien galime tvirtai teigti, kad veikdami išvien esame didelė jėga. Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą akivaizdoje mūsų vienybė yra ypač svarbi“, – sakė Prezidentas.

Pasak šalies vadovo, Islandijos lietuvių bendruomenės veikla – lietuvių ir nacio-

nalinių tradicijų puoselėjimas, dėmesys gimtajai kalbai – patvirtina, kad prie Lietuvos gerovės kūrimo galima svariai prisidėti tiek gyvenant Lietuvoje, tiek užsienyje.

2008 metais įsikūrusi Islandijos lietuvių bendruomenė yra antroji pagal dydį Islandijoje gyvenanti užsienio bendruomenė. Bendruomenė inicijuoja įvairius renginius ir susitikimus, organizuoja neformalųjį vaikų ugdymą liuanistinėje mokykloje. Šalyje veikia ir Islandijos lietuvių jaunimo sąjunga.

Prezidento komunikacijos grupė, 2022 m. rugpjūčio 27 d.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda ir Diana Nausėdienė su Islandijos lietuvių bendruomene.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr. / Robertas Dačkus

ROGALANDO LIETUVIŲ BENDRIJA ATIDARĖ LIETUVIŲ NAMUS

Rogalando lietuvių bendruomenė.

LR URM

Didžiuojamės bendrijos įkurtais pirmaisiais Norvegijoje Lietuvių namais, džiaugiamės, kad bendrijos svajonę turėti savo namus įgyvendinote savo pačių rankomis, pasiaukojamu darbu ir bendromis jėgomis. Linkime puoselėti šį jaukų lietuvių židinį, kuris jau vienija ne tik Jus, bet ir visoje Norvegijoje, kitose Europos šalyse gyvenančius lietuvius prasmingai veiklai.

Labai džiugu, kad mez-

gasi graži šokių, dainų festivalio tradicija. Tris dienas Lietuvių namų papėdėje šurmuliavusios spalvingos, linksmos Europos lietuvių kultūros dienos Norvegijoje, kurių dalyvius suvienijo meilė lietuviškai dainai, šokiui, tradicijoms ir papročiams.

Ilgiausių metų Lietuvių namams Rogalandoje ir sveitingiems jų šeiminiams, kuriantiems gyvą tarpusavio ryšį ir stiprinantiems lietuviškąją tapatybę! **LR URM**

SANKT PETERBURGO LIETUVIAI MINĖJO GEDULO IR VILTIES DIENĄ

Birželio 18 d. Lietuvos Respublikos ambasados laikinoji reikalų patikėtinė Rusijos Federacijoje Virginija Umbrasienė ir pirmoji sekretorė Kristina Tamošaitytė dalyvavo Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės renginiuose, skirtuose Gedulo ir vilties dienai, kurią mini kartu su latvių ir estų ben-

druomenėmis. Minėjimas prasidėjo prie Sankt Peterburgo esančiose Levašovo, kuriose palaidota beveik 20 000 politinių represijų aukų, suvežtų iš įvairių 1937–1954 metais vykusių egzekucijų vietų, memorialinėse kapinėse. Ten taip pat palaidotas Rusijos Sidabro amžiaus lietuvių kilmės poetas ir dailininkas Juozas Jurkūnas.

Prie paminklų, skirtų raudonojo teroro aukoms iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, skirtingų konfesijų dvasininkai, vadovaujantys lietuvių, latvių ir estų religinėms bendruomenėms, sukalbėjo tradicines maldas už nekaltai žuvusiuosius, bendruomenių atstovai padėjo gėles, uždegė atminimo žvakės.

Laikinoji reikalų pa-

tikėtinė Virginija Umbrasienė, pabrėžusi, kad yra svarbu, jog niekada tokie dalykai nepasikartotų, ragino ne tik nepamiršti, bet ir apie tai kalbėti. Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės pirmininkas Gintautas Želvys atkreipė dėmesį, kad jau metai iš metų visų trijų Baltijos šalių bendruomenės susirenka kartu paminėti Gedulo ir vilties dieną, todėl tikisi, kad ši tradicija išliks ir ateityje.

Po apsilankymo Levašovo kapinėse trijų Baltijos valstybių bendruomenės Sankt Peterburgo Mergelės Marijos ėmimo į dangų katedroje pratęse minėjimą bendra malda ir sugiedodami nacionalinius himnus. Tremtinių dainas atliko Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės choras. Jungtinis lietuvių, latvių ir estų choras atliko premjerinį kūrinį – Fausto Latėno „Miserere“, vainikavusį Gedulo ir vilties dienos oficialiąją dalį. Minėjimą bendruomenės užbaigė susitikimu prie arbatos, per kurį aptarė bendruomenių reikalus, pasidalijo patirtimi.

Ambasada padovanojo bendruomenei įvairių leidinių ir suvenyrų su lietuviška simbolika.

LR URM

IŠ PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNIŲ DRUSKININKUOSE PARSIVEŽĖ IŠKOVOTUS MEDALIUS

Liepos 14 – 17 d. Druskininkuose praūžė Pasaulio lietuvių sporto žaidynės vėl suvienijusios užsienio lietuvių po ilgos, penkerių metų pertraukos.

Iškilmingoje žaidynių atidarymo ceremonijoje dalyvavo ir tautiečius iš viso pasaulio sveikino Lietuvos Respublikos prezidentas Gitanas Nausėda. Šia proga Druskininkuose buvo surengta eiseną su 250 metrų ilgio trispalve, o ilgasis savaitgalis palydėtas su trenksmu – vyko koncertai, šviesų ir lazerių ėmimo į dangų katedroje pratęse minėjimą bendra malda ir sugiedodami nacionalinius himnus. Tremtinių dainas atliko Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės choras. Jungtinis lietuvių, latvių ir estų choras atliko premjerinį kūrinį – Fausto Latėno „Miserere“, vainikavusį Gedulo ir vilties dienos oficialiąją dalį. Minėjimą bendruomenės užbaigė susitikimu prie arbatos, per kurį aptarė bendruomenių reikalus, pasidalijo patirtimi.

Jungtinės Karalystės lietuvių komanda – net 340 sportininkų mėgėjų – varžėsi 23 iš 27 sporto šakų ir iškovavo rekordiška daug 17 aukso, 19 sidabro ir 15 bronzos medalių. Žaidynėse JK lietuvių komandos gretose dalyvavo ir Lietuvos Respublikos ambasados Londone diplomatai. Kartu su

krepsinio komanda „Monday Team“ ambasados darbuotojas Rimantas Zaleckis iškovavo sidabro medalį.

Žaidynėms įsibėgėjus surengta mokslinė konferencija „Pasaulio lietuvių sporto istorija ir ateities vizija“ bei Pasaulio lietuvių sporto forumas, kuriame pasisakė ir Jungtinės Karalystės lietuvių atstovai – Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenės pirmininkė Alviija Černiauskaitė ir Britanijos lietuvių sporto asociacijos pirmininkas Marius Banaitis. Forume taip pat dalyvavo ir Lietuvos užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas.

Sportas, azartas, vienybė ir tautiškas – kartinės Pasaulio lietuvių sporto žaidynių vertybės. Šis tarptautinis sporto renginys, pirmą kartą surengtas dar 1938 metais padeda lietuviams neatitrūkti nuo savo šaknų bei palaikyti ryšį su Lietuva.

LR URM

Minėjimas prie Sankt Peterburgo esančiose Levašovo, kuriose palaidota beveik 20 000 politinių represijų aukų, suvežtų iš įvairių 1937–1954 metais vykusių egzekucijų vietų, memorialinėse kapinėse.

LR URM

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

JURBARKO KRAŠTE DISKUTUOTA DĖL TREMTIES MUZIEJAUS ĮKŪRIMO

2022 m. rugpjūčio 11 d. Jurbarko rajone, Lybiškiuose esančiame Varlaukio geležinkelio stoties pastate surengtas išplėstinis pasitarimas dėl tremties muziejaus įkūrimo. Jame dalyvavo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus vyresnioji patarėja muziejinei veiklai Ramunė Driaučiūnaitė.

Šis autentiškas, istorinę vertę turintis pastatas liudija apie 1941–1953 m. vykusius trėmimus į Sibirą, kurie paliko gilų pėdsaką ne tik Jurbarko krašto, bet ir visos Lietuvos žmonių istorinėje atmintyje. Varlaukio geležinkelio stotis yra tinkamiausia vieta tremties prisiminimams įamžinti – čia išsaugoti visi prieškarinio geležinkelio stotims būdingi architektūros bruožai, išlikęs autentiškas laukiamasis su bi-

lietų kasa, krosnys. Jau daugelį metų čia rengiamos atminimo valandos, kurių metu buvę tremtiniai, jų šeimų nariai su skausmu ir liūdesiu prisimena akimirkas, kai turėjo atsivieškinti su savo Tėvyne.

Šioje istorinės atminties vietoje susirinkę Jurbarko rajono savivaldybės mero potvarkiu sudarytos darbo grupės nariai iš Jurbarko rajono savivaldybės, Jurbarko viešosios bibliotekos, Jurbarko Antano Giedraičio-Giedriaus gimnazijos, Lybiškių kaimo bendruomenės, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Jurbarko filialo, Jurbarko krašto muziejaus bei Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, apžiūrėjo stoties pastatą, o vėliau aktyviai įsitraukė į diskusiją dėl tremties muziejaus koncepcijos

sukūrimo tiek pačios formos, tiek turinio prasme.

Idėją įveiklinti Varlaukio geležinkelio stoties pastatą jau ne vienerius metus brandina Lybiškių kaimo bendruomenė. Jos pirmininkė Jolanta Butkienė susirinkusiems pristatė Varlaukio geležinkelio stoties-muziejaus viziją, su kuria susipažinti taip pat buvo pakviesti Lietuvos centrinio valstybės archyvo atstovas Edvardas Strončikas bei Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus vyresnioji patarėja muziejinei veiklai Ramunė Driaučiūnaitė. Po kelias valandas trukusių diskusijų, tiek darbo grupės narių, tiek specialistų nuomonė buvo vieninga – tremties muziejus Varlaukio geležinkelio stotyje turėtų būti, kadangi ši vieta autentiška, neatsiejama

Jurbarko rajone, Lybiškiuose esančiame Varlaukio geležinkelio stoties pastate norima įsteigti tremties muziejų. *Jurbarko rajono savivaldybės nuotr.*

mūsų krašto žmonių gyvenimo ir istorijos dalis, kurią privalome išsaugoti ateities kartoms, ypač jaunimui, kad galėtų susipažinti ne tik su autentiškais ir vertingiausiais to meto eksponatais, bet ir

išgirsti neišgalvotas istorijas apie skaudų Lietuvai laikotarpį, apimantį partizanus, Vilko vaikus, holokaustą.

Informacija parengta pagal Jurbarko rajono savivaldybės informaciją

ISTORINĖ ATMINTIS – NUO LIETUVOS IKI VOKIETIJOS

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus ekspozicija. *LGGRTC*

2022 m. rugpjūčio 24 d. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Okupacijų ir laisvės kovų muziejų aplankė Federalinio komunistinės diktatūros Rytų Vokietijoje tyrimo fondo de-

legacija. Su svečiais susitiko LGGRTC generalinis direktorius dr. Arūnas Bubnys, Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento direktorė dr. Kristina Burinskaitė, Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus

Fondų apskaitos skyriaus vedėja Nijolė Čekavičiūtė ir kiti darbuotojai.

Dr. A. Bubnys svečiams išsamiai pristatė Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus pastato istoriją. Delegacijos dalyviams buvo papasakota apie Centro darbuotojų atliekamą istorinius tyrimus, edukacinę veiklą. Jis kalbėjo, kad muziejaus

patalpas stengiasi išsaugoti autentiškas, kad apsilankiusieji galėtų pajusti ano meto tvyrojusią sovietinio režimo dvasią.

Susirinkusieji domėjosi archyvinių dokumentų saugu-

mu, autentiškumu, jų išlikimu ir galimybe atlikti istorinius tyrimus. Baigiantis susitikimui, buvo išreikšta viltis, kad šiandien nutiestas svarbus draugystės tiltas tarp Lietuvos ir Vokietijos.

Po susitikimo svečiams buvo surengta ekskursija po Okupacijų ir laisvės kovų muziejų. Didžiausią įspūdį jiems paliko mirties nuosprendžių kamera ir kitos laisvės kovas iliustruojančios muziejinės ekspozicijos. Atvykusieji turėjo galimybę susipažinti su Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus Konferencijų salėje veikiančia Čikagoje (JAV) gyvenančio lietuvių kilmės medicinos mokslų daktaro, menininko Audriaus Plioplio paroda „Sibiro sielos“.

Federalinis komunistinės diktatūros Rytų Vokietijoje buvo įkurtas 1998 m. Vokietijos Bundestago nutarimu. Jo tikslas – aiškinti, tirti, analizuoti ir informuoti pasaulio vi-

suomenę, šalis, nukentėjusias nuo sovietinio režimo. Todėl ir šios kelionės į Lietuvą tikslas – susipažinti, kaip saugoma istorinė atmintis. Į mūsų šalį ši garbių svečių delegacija atvyko pirmą kartą. Ją sudaro 24 įvairių specialybių ir skirtingo išsilavinimo žmonės, kurie domisi tų šalių istorija, kurios labiausiai nukentėjo nuo sovietinio režimo.

Jie yra buvę Čekijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje, Moldovoje, Albanijoje, Sakartvele, Kirgizijoje. O 2022 metų kelionės tikslas ir pažintis – Lietuva. Visą šią rugpjūčio savaitę jie keliauja po istorines ir skaudžius dalykus menančius istorinius objektus – lankėsi Pirčiupiuose, pagerbė Panerių memorialo aukas, viešėjo Kauno IX forte. Susitiko su Vokietijos ambasados Vilniuje darbuotojais, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vadovais ir jos nariais. *LGGRTC*

KRYŽKALNYJE ĮLEISTA PIRMOJI KAPSULĖ BŪSIMAM INFORMACINIAM CENTRUI

2022 m. rugpjūčio 23 d., minint Juodojo kaspino ir Baltijos kelio dieną, Kryžkalnyje prie memorialo Lietuvos partizanams įvyko išskirtinis minėjimo akcentas - įleista pirmoji kapsulė su laišku ateities kartoms. Tai diena, žyminti šio memorialo informacinio centro statybos pradžią. Į laiko kapsulę įdėtas laiškas su profesoriaus Juozo Girdzijausko žodžiais, skirtais šviesiam Lietuvos partizanų atminimui, kurį pasirašė Lietuvos Respublikos finansų ministrė Gintarė Skaistė, LR Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Jurgis Razma ir Raseinių rajono savivaldybės

meras Andrius Bautronis. Kapsulę ir būsimo informacinio paviljono-lankytojų centro pamatus pašventino Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Kryžkalnio memorialo Lankytojų centras bus rengiamas pagal Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro istorikų parengtas koncepcines gaires.

Planuojama, kad čia bus Lietuvos laisvės kovų pažinimo centras. Centras atliks tris pagrindinius vaidmenis: memorialinį/atminties, edukacinį ir turistinį.

Jį pilnai numatoma įrengti

iki kitų metų Kovo 11-osios dienos. Tikimasi, jog šalia Lietuvos partizanų memorialo pastatytas modernus ir inovatyvus informacinis paviljonas-lankytojų centras, skirtas laisvės kovotojams atminti, pritrauks skirtingo amžiaus grupių lankytojų dėmesį, supažindins juos su tuo metu vykusiais rezistenciniais judėjimais ir paskatins domėtis turtinga Lietuvos praeitimi. *LGGRTC*

Minint Juodojo kaspino ir Baltijos kelio dieną, Kryžkalnyje prie memorialo Lietuvos partizanams įvyko išskirtinis minėjimo akcentas - įleista pirmoji kapsulė su laišku ateities kartoms. *J. Grubienės nuotr.*

PIETŲ PRANCŪZIJOJE – JONO MEKO 100-MEČIUI SKIRTA KINO, POEZIJOS IR MUZIKOS PROGRAMA

Jonui Mekui itin brangi Pietų Prancūzija pradėjo švęsti jo 100-metį: rugpjūčio 25–28 d. Marselyje vyksiančioje meno mugėje „Art-o-rama“ atidaroma fotolitografijų paroda ir rengiamos filmų peržiūros. Rugsėįj Marselio tarptautiniame poezijos centre vyks J. Meko poezijos vertimo į prancūzų kalbą dirbtuvės, publika į išverstų eilėraščių skaitymus bus kviečiama Marselyje ir Kasis miestelyje esančiame Camargo fonde. Kasis įvyks ir J. Mekui skirto garso menininko Arturo Bumšteino kūrinio premjera. Jubiliejinę programą Pietų Prancūzijoje, pavadintą „From My Window“ („Pro mano langą“), užbaigs J. Meko filmų peržiūros kartu su Marselio dokumentinių filmų festivaliu „FIDMarseille“ ir kino sale „Videodrome 2“.

J. Meko 100-mečiui skirtą programą Pietų Prancūzijoje organizuoja Lietuvos kultūros atašė Prancūzijoje, Lietuvos kultūros institutas bei partneriai Prancūzijoje.

Pro Jono Meko langą

„Viduržemio jūros pakrantėje esančio Kasis miestelio jūros vartų švyturys, statūs skardžiai ir vėjų gairinami laiveliai – tai jau ikoniniu tapęs Joną Meką ir Pietų Prancūziją siejantis vaizdas, atsikartojantis šio kūrėjo filmuose ir uždavęs toną renginių ciklo pavadinimui „From My Window“. Tokį vaizdą Jonas Mekas matydavo pro savo langą 7-ame ir 8-ame dešimtmetyje viešėdamas savo bičiulio kino kūrėjo, menininko ir filantropo Jerome'o Hillo vasaros rezidencijoje Kasis, kurioje kurdavo, eksperimentuodavo ir fiksuodavo kasdienybės

vaizdus, ir kurioje šiuo metu įsikūręs Camargo fondas“, – teigė tarptautinę Jono Meko 100-mečio programą koordinuojanti Lietuvos kultūros instituto projektų vadovė Asta Visminaitė.

Pasak Lietuvos kultūros atašė Prancūzijoje Austės Zdančiūtės, šiandien Marselis – kultūriškai vienas įdomiausių Prancūzijos miestų, išsiskiriantis itin gaivališka kultūra ir kūrėjų ratu. „Todėl nuostabu, kad Jono Meko šimtmečio programa siūlo specialius renginius šiame mieste“, – pastebėjo kultūros atašė.

Renginių programa Pietų Prancūzijoje, pasak A. Zdančiūtės, susidėliojo žingsnis po žingsnio ir „beveik magiškai“: „Viskas prasidėjo dar pernai, kai organizavome Arturo Bumšteino rezidenciją Kamarago fonde – rezidencijos metu kompozitorius pradėjo Jonui Mekui skirtą kūrinių. Pasklidus žiniai apie Joną Meką Marselyje, Poezijos centro vadovas atsitiktinai savo bibliotekoje rado Meko pasirašytą knygą, dovanotą Camargo fondo įkūrėjui Jerome'ui Hillui. Jam pasidarė smalsu išsiaiškinti knygos istoriją, o vėliau poezijos centras sutiko įsitraukti į poezijos vertimų eksperimentą. Jau turėjome projektus, skirtus muzikai ir poezijai – reikėjo ir filmų peržiūrų. Tuomet prisijungė festivalis „FIDMarseille“ ir kino salė „Videodrome 2“, šie partneriai kuravo filmų programas ir pristatymus“, – programos organizavimo detalėmis pasidalijo kultūros atašė.

Kinas, poezija ir muzika
„Art-o-ramoje“ nuo rugpjūčio 25 d. veikiančioje pa-

rodėje „To New York With Love“ (liet. „Niuorkui su meile“) buvo eksponuojama 2009 m. J. Meko sukurta 21 atspaudo serija, išlaikanti kino juostos kompoziciją. Taip pat buvo rodomas J. Meko filmas „As I Was Moving Ahead Occasionally I Saw Brief Glimpses Of Beauty“ (liet. „Judėdamas į priekį aš retkarčiais mačiau grožio blyksnius“). Parodą Marselio meno mugėje pristatė Paryžiuje įsikūrusi galerija „The Film Gallery“.

Rugsėjo 12–18 d. Marselio tarptautiniame poezijos centre vyksiančiose J. Meko poezijos vertimo dirbtuvėse dalyvaus rašytojas, poetas, vertėjas, scenaristas ir kino kritikas Stéphane'as Bouquet, poetas ir vertėjas Jeanas-Baptiste'as Cabaud, poetės ir vertėjos Roxana Hashemi ir Anne Portugal, vertėjas Ainis Selena, rašytoja, vertėja ir žurnalistė Marielle Vitureau. Šiomis dirbtuvėmis prasideda dvejų metų programa „Traduire Mekas“ („Verčiant Meką“), kurioje numatomi periodiški

"From my window. Jonas Mekas!"
programme in Marseille, Cassis

vertimo seminarai.

Rugsėjo 18 d. Kamarago fonde Kasis miestelyje A. Bumšteino kūrinių kameriniam ansambliui, elektronikai ir J. Meko balso įrašui „More Music for Jonas“ („Daugiau muzikos Jonui“) atliks autorius ir „C Barré“ ansamblis. Pasak garso menininko ir tarpdisciplininio kompozitoriaus A. Bumšteino, kūrinio pagrindą sudaro 1972 m. filme „Prisiminimai iš kelionės į Lietuvą“ skambėjęs J. Meko balsas.

J. Meko filmų programą „FIDMarseille“ rugsėjo 14 d. pradės José Luiso Guerino ir J. Meko kinematografinio susirašinėjimo filmas „Correspondence: Jonas Mekas – J. L. Guerín“, rugsėjo 15 d. Marselio ekranuose – filmas „Lost Lost Lost“, kurį pristatys kino istorikė Cécile Tourneur. Rugsėjo 16 d. kino salėje „Videodrome 2“ C. Tourneur dalyvaus ir J. Meko trumpo metro filmų programos peržiūroje. Renginius Marselyje rugsėjo 17 d. užbaigs filmas „As I Was

Moving Ahead Occasionally I Saw Brief Glimpses Of Beauty“.

Tarptautinis projektas „Jonas Mekas 100!“ yra skirtas paminėti avangardinio kino kūrėjo, kino kritiko, poeto Jono Meko gimimo 100 metų jubiliejų 2022 m. Daugiau nei 50 įvairių renginių apimančią programą parengė Lietuvos kultūros institutas, Lietuvos kultūros atašė ir Jono Meko fondas (Estate of Jonas Mekas). Kino peržiūros, parodos, videoinstaliacijos, koncertai, poezijos skaitymai, diskusijų ir teminių rezidencijų programos, kūrybinės poezijos vertimų dirbtuvės, leidybiniai sumanymai ir kitos iniciatyvos vyks solidžioje, gerai žinomoje kultūros institucijose kelio likoje pasaulio šalių. Programą iš dalies finansuoja Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. „Jonas Mekas 100!“ programa pateikiama tinklalapyje www.jonasmekas100.com.

Lietuvos kultūros instituto informacija

APTARTI DARBAI IR IDĖJOS ARTĖJANČIOMS M. K. ČIURLIONIO GIMIMO METINĖMS

Rugpjūčio 24-ąją Vyriausybės kanceliarijoje aptartas pasirengimas kompozitoriaus ir dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių, kurios bus švenčiamos 2025 metais, minėjimui.

Pasitarimui vadovavo Ministrės Pirmininkės patarėja dr. Gabrielė Žaidytė, jame dalyvavo kultūros viceministras Albinas Vilčinskas, Lietuvos nacionalinės filharmonijos generalinė direktorė Rūta Prusevičienė, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos rektorė Judita Žukienė, Nacionalinės Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos direktorius Dainius Numgaudis, M. K. Čiurlionio namų direktorius Rokas Zubovas, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muzie-

jaus, Lietuvos kultūros instituto bei kitų susijusių institucijų atstovai.

Pasitarime aptarti M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo

metinių minėjimo nacionaliniu ir tarptautiniu mastu programos apmatai, siekiant kuo plačiau pristatyti M. K. Čiurlionio kūrybą Lietuvoje ir

pasaulyje. Pasitarimo dalyviai diskutavo apie prioritetus ir kryptis, kuriais būtų tikslinčiau pristatyti daugialypę menininko kūrybą, taip pat aptarti projektai, kuriuos pasiūlė kultūros, mokslo ir švietimo institucijos, savivaldybės, ne-

vyriausybės organizacijos bei kitos organizacijos. Pasitarime akcentuota šios valstybei reikšmingos sukakties pristatymo užsienyje svarba.

Nutarta pildyti projektų ir idėjų sąrašą, taip pat parengti preliminarų veiklų kalendorių. Už minėjimo programos parengimą atsakinga Kultūros ministerija.

M. K. Čiurlionis – asmenybė, turėjusi kompozitoriaus, dailininko, žodžio meistro, fotografo talentus, – yra viena ryškiausių figūrų Lietuvos mene, pastaraisiais dešimtmečiais pelnytai atrandi svarbią vietą Europos meno istorijoje. Gyvenęs ir kūręs XIX ir XX amžių sandūroje, savo kūryba jis išreiškė ir novatoriškas, ir bendražmogiškas mintis bei temas, kurios jaudino žmones prieš daugiau nei šimtmetį ir tebėra aktualios šiandien. **LRV**

Lietuvos Vyriausybės kanceliarijoje aptartas pasirengimas kompozitoriaus ir dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių, kurios bus švenčiamos 2025 metais, minėjimui. **LRV**

PROPAGANDOS MECHANIKA. AR NORIME BŪTI MULKINAMI?

Prieš keletą dienų paaikėjo, kad Lietuvoje pardavinėjamos Rusijoje parašytos propagandinės ir istorijos faktus neigiančios knygos. Kai kurie politikai ir valdininkai bandė raminti, kad nereikia reaguoti, kad problema nėra svarbi, visuomenė brandi, skatinkime kritinį mąstymą, žmonės patys atsirinks ir t. t.

Mano nuomone, toks mąstymas yra naivus ir klaidingas, tačiau nesinori kalbėti tuščiai – pasitelkime mokslą ir paanalizuokime propagandos mechanizmą.

Nors apie propagandą parašyta kalnai informacijos, jums pakanka susipažinti su keletu kertinių homo sapiens psichologijos, mąstymo ir komunikacijos algoritmų, kuriais pasinaudodama propaganda palaipsniui zombina žmogų ir priverčia jį tikėti melu bei įvairiomis nesąmonėmis. Ir žmogus to net nepastebi.

Virusas

Geros propagandos stiprybė yra veikti labai nepastebimai ir apeiti žmogaus savisaugos sistemas. Tai lyg virusas, kurio nepastebi organizmo imuninė sistema, o kai pastebi – būna jau vėlu.

Paradoksas, bet būtent 1984-aisiais (kaip ir garsiosios George'o Orwello knygos pavadinimas apie autoritarinę visuomenę) pasirodė klasika tapusi Arizonos universiteto profesoriaus Roberto Beno Cialdinio knyga „Įtaka. Įtikinėjimo psichologija“, kurią prieš keletą metų išleido „Alma littera“ („Itakos galia“). Visa knyga yra privalomas skaitinys visiems, kurie nori suvokti žmonių tarpusavio manipuliacijas. O šiandien mus domina 313 puslapis, 7 skyrius pavadinimu „Įsipareigojimas ir nuoseklumas: proto demonai“.

Šiame skyriuje, be kita ko, pasakojama istorija, kaip per Korėjos karą buvo palaužiami amerikiečių kariai, patekę į Kinijos karo belaisvių stovyklas. Esminis principas – nuoseklumas, poveikis žingsnis po žingsnio. Iš pradžių belaisviams būdavo siūloma viešai nesmerkti komunistinės Kinijos, vėliau pagalvoti, kad yra ir gerų komunizmo aspektų. Galiausiai būdavo pasiekiamas toks lygis, kad belaisviai rašydavo laiškus namo ir... liaupsindavo savo įkalintojus.

Propaganda veikia panašiu principu. Ji bendrame paveiksele pakeičia tik vieną kitą detalę, sukelti nedidelę abejonę vienu ar kitu įvykiu, pateikia netikėtą ir, suprantama, klaidinančią išvargą („O jūs žinojote, kad iš tikrųjų buvo ne taip, o taip?“). Po kiekvieno etapo paveikslas keičiasi vis labiau, kol galiausiai

tampa neatpažįstamas.

Žmonės nepajėgūs pastebėti tokio pokyčio, jeigu specialiai tam nesiruošia, t. y. nesigilina ir nekelia klausimų, abejonių. Ir didžioji dalis, gal net 90 proc. ir daugiau žmonių, to nedaro, nes – o kam to reikia? Kritinio mąstymo pagrindas yra... mąstymas, kuris smegenims kainuoja daug energijos. Be to, kritiškai mąstyti reiškia labai daug skaityti, analizuoti ir dažnai pripažinti, kad esi neteisis – o tai nėra lengva.

Šitą mūsų tingėjimą mąstyti patvirtina 2002 m. Nobelio premijos laureatas Danielis Kahnemanas, kuris kartu su Amosu Tversky'iu suformulavo sprendimų priėmimo modelį, mums žinomą kaip „greitą ir lėtą mąstymą“. Kam įdomu, pasiskaitysite detaliau, o mums svarbu tai, kad šis modelis paaikšina, kodėl žmonės yra neracionalūs: jie nori kuo mažiau investuoti energijos į sprendimo priėmimą,

džia sąmokslų teorijas, nes tokiu būdu siekia statuso ir kompensuoja savivertę. Nebūtinai taip nutinka visuomet, bet manoma, kad konspiracijos teoriją pasakojantis žmogus jaučiasi svarbus ir kietas, nes neva žino daugiau nei klausytojai: „Jūs net nežinote, kas sukūrė COVID-19, o aš žinau!“

Vienu metu ima veikti du procesai: pirmą jau paminėjau – statuso siekimas. Antrasis susijęs su savivertės ir statuso saugojimu.

Įsivaizduokite, kad prie stalo propagandos paveiktas asmuo ima pasakoti draugams, ką išskaitė vienoje iš propagandinių knygų. Draugai ima abejoti. Asmuo bijo apsikvilti ir ima dar karščiau ginti savo versiją, t. y. propagandos nepastebimai jam įpirštą versiją.

Viskas, žmogus prakeiktas.

Jeigu reikės, jis lindės internete, knygyne, televizijoje, kad tik surastų dar ir dar argumentų

zikos kūriniai ne veltui patinka – mes tiesiog juos girdėjome milijoną kartų. Kam įdomu, viskas puikiai sudėliota knygoje „Hit Makers: The Science of Popularity in an Age of Distraction“.

Prie ko čia propaganda? Kuo daugiau paliksime propagandos šaltinių, tuo didesnė jų gausa palaipsniui žmonėms įkals į galvas idėjas, kurios jiems taps atpažįstamos ir... mėgstamos. Rusijos liaudis geras pavyzdys – per dešimtmečius jiems į galvas taip įkaltos propagandinės idėjos, kad mes su siaubu stebime, kaip jie rimtais veidais kliepi visiškai nesąmones.

Beje, šioje knygoje pasakojama ir apie MAYA (*Most Advanced Yet Acceptable*) filosofiją, kurią naudojo garsusis prancūzų kilmės JAV industrinis dizaineris Raymondas Loewy. Jo moto buvo – „daryk geriau, įdomiau ir šiek tiek kitaip, tačiau pernelyg nenutolk nuo to, kas žmonėms įprasta“, nes žmonės

imti racionalių sprendimus ir teisę į žodžio bei kitas laisves. Visi šie akademinio mokslo suformuluoti principai, metodai, efektai rodo, kaip lengva žmones paveikti ir jais manipuliuoti, o atsirinkti, apie ką kalba politikai, sugeba tik maža dalis, ir ne visada efektyviai bei teisingai.

Taigi politikų teiginiai „žmonės patys atsirinks“ neturi jokio rimto pagrindo ir yra naivus arba sąmoningas nenoras matyti ir spręsti problemas.

Jeigu valstybė rūpinasi žmonių fiziniu saugumu ir reglamentuoja įvairius su tuo susijusius aspektus, pavyzdžiui, ginklų laikymą ar alkoholio vartojimą (pardavimas tik suaugusiems, draudimas vairuoti išgėrus), tai valstybei laikas susirūpinti ir žmonių mąstymo, požiūrio į pasaulį saugumu.

Valstybė ir mes visi turime suprasti, kad propaganda yra ginklas. Jis naudojamas nuo neatmenamų laikų, tačiau jos poveikis išaugo šiuo metu, nes gyvename informacijos amžiuje. Daugelis Lietuvoje žino, kad Rusija yra nusiteikusi priešiskai mūsų šalies atžvilgiu, todėl jos propaganda yra ginklas, nukreiptas į Lietuvos smilkinį.

G. Orwello, parašęs klasika tapusį kūrinių apie autoritarinę valstybę „1984“, šioje knygoje rašo: „Kas kontroliuoja dabartį, tas valdo praeitį. Kas kontroliuoja praeitį, tas valdo ateitį.“ Tad rusija, metodiškai keisdama (kontroliuodama) praeitį, paruošia Lietuvos žmones jos, o ne mūsų kontroliuojamai ateičiai.

Mes mulkia ar ne?

Kova su propaganda yra sudėtingas dalykas demokratijoje, nes vienas iš kovos būdų yra dalies informacijos šaltinių blokavimas (televizijų išjungimas yra vienas iš pavyzdžių). Suprantama, kad dalis visuomenės nuogastauja, jog tokiu būdu kenkiama vienai pamatinių demokratijos laisvių – žodžio laisvei.

Tačiau autoritarinės propagandą rezgančios valstybės nesismulkina ir naudojasi demokratijos spragomis.

Jeigu mes, laisva visuomenė ir valstybė, norime atsispirti tokiems priešiskos propagandos kėsams, vienintelis kelias yra taikyti strategiją, kurią britų mokslininkas Richardas Dawkinsas aprašė savo jau klasika tapusioje knygoje „Savanaudis genas“. Pateiksiu supaprastintai: bet kurioje populiacijoje yra mulkių, kuriuos apgaudinėja sukčiai, taip pat yra kerštautojų, kurie sukčius sutramdo. Buvo pasitelktas kompiuterinis modeliavimas ir bandyta nustatyti, kurios strategijos veiksmingiausios. Paaikėjo, kad egoistinės (sukčių) ir altruistinės (mulkių,

(Nukelta į 11 psl.)

Rusijos agresijos politiką pateisinančios knygos Lietuvoje. Oleg Šurajev nuotraukos/LRT fotomontažas

kuo greičiau nuslopinti sunkias emocijas ir kuo greičiau gauti gerų emocijų.

Taigi propaganda pasinaudoja žmonių nenoru investuoti daug laiko į analizę ir informacijos rinkimą, todėl paslaugiai pasiūlo idėjas ir pasaulio vaizdą, kuriam suvokti nereikia pastangų (nes nedaug skiriasi nuo tiesos, bent jau kol kas).

Prakeiksmas

Vienas iš propagandos tikslų yra nuolat kelti sąmokslų teorijas.

COVID-19 pandemija paskatino konspiracijos teorijų bumą – nuo to, kas ir koku tikslu sukūrė virusą, iki to, ar teisingai pandemija valdoma. Rimtoje psichologijai skirtoje interneto svetainėje „Psychology Today“ prieš metus pasirodė įdomus straipsnis, kuris nagrinėja klausimą „Kodėl žmonės platina konspiracijos teorijas, net jeigu jie žino, kad jos melagingos“.

Atsakymas: žmonės sklei-

(žinoma, paslaugiai pateiktų ir suformuluotų propagandos kūrėjų), kurie neva patvirtintų jo propagandos įpirštą klaidingą idėją ir kartu palaikytų jo iliuziją, kad jis išsaugo savo savivertę ir statusą. Tačiau realybėje jis grimzta į melo liūną ir visuomenė negrįžtamai jį praranda.

Kartoti = pamilti

Sakysite, tai tegul neklauso, tegul atsirenka. Kiekviena auka iki propagandos ateina skirtingai, tačiau verta paminėti dar vieną mūsų psichikos elgsenos pavyzdį, kurį naudoja propaganda ir kuris liaudyje žinomas kaip „kartojimas – mokslų motina“.

Susipažinkite su socialinės psichologijos mokslininku Robertu Bolesławu Zajonc'u, kurio didžiausias nuopelnas yra tas, kad jis atrado principą – „kuo dažniau mes matome ar girdime žmones, objektus ar muziką, tuo labiau jie patinka“. Šį principą gerai žino reklamos industrija, o mums jaunystės dainos ir mu-

nenori streso ir neturi laiko susipažinti su per didele naujove.

Propagandos naudojamas dalinis informacijos koregavimas primena MAYA filosofiją, nes veikia tas pats R. B. Cialdinio aprašytas nuoseklumo principas.

Mąstymo saugumas

Taigi: žmonės neturi laiko ir noro gilintis į klausimus, jie nepajaučia propagandos poveikio, o paveikti nenori jos atsisakyti ir net tampa jos platintojais.

Be to, prisideda ir Dunningo-Krugerio efektas – reiškinys, kai žemesnių gabumų žmonės nesugeba suvokti savo gebėjimų ribotumo. Dėl to nekvalifikuoti žmonės yra labiau linkę pervertinti savo gebėjimus nei kvalifikuoti – mūsų temos atveju tamsūs ir mažiau apsišvietę žmonės su didesniu pasitikėjimu gina savo pasirinkimą, t. y. propagandos pasiūlytas idėjas.

Visą šią informaciją pateikia ne tam, kad paniekinčiau žmonių gebėjimą mąstyti, pri-

(Atkelta iš 10 psl.)

PROPAGANDOS MECHANIKA. AR NORIME BŪTI MULKINAMI?

t. y. nuolaidžiavimo sukčiams) strategijos anksčiau ar vėliau pralaimi – vienintelė efektyvi strategija, kuri atlaikė tūkstantį palikuonių kartų, vadinosi strategija „akis už akį“ su atlaidumo doze (duodame gražos, bet ilgai pykčio nelaikome).

Tad demokratija turi nesileisti mulkinama, o duoti gražos, priešingu atveju sukčiaujantis priešininkas laimės.

Skatinkime kritišką mąstymą? Žinoma! Tačiau tai ilgalaikis sprendimas, užtruksiantis daug metų ir net dešimtmečių, ir vargu, ar to galima išmokyti aktyvius mokslus (mokyklą, universitetą) baigusią visuomenės dalį. Realiai svarstant, kiek žmogus iki savo trisdešimtmečio išmoko ir susiformavo įgūdžių ir įpročių, nelabai naujų ir suformuosi. Tad mažiausiai pusė Lietuvos visuomenės kritinio mąstymo tikrai nebeišmoks. O propagandinis ginklas prie Lietuvos smilkinio įremtas jau šiandien.

Taip pat buvo argumentuojančių, kad su priešiška propaganda reikia kovoti aktyviau ir efektyviau skleidžiant savąją propagandą, tačiau aš šituo keliu netikiu, jis gali būti tik antrinis, stiprinantis atsparumą, bet neišsprendžiantis problemos. Paimkime analogiją iš verslo komunikacijos pasaulio.

Štai viena įmonė reklamuoja savo produktą korektiškai: įdeda gražius vaizdus, paakcentuoja privalumus ir tiek. O tada rinkoje pasirodo konkurentas ir paleidžia agresyvią reklamą, atitinkančią šiandienos rusijos propagandos metodus: kad pirmosios įmonės produktu jau apsinuodijo šimtas žmonių, į produktą dedamas švinas ir asbestas, pirmoji įmonė apgauldinėja klientus į pakuotę dėdama tik pusę kiekio ir t. t. Kokie pirmosios įmonės šansai ir galimybės toliau veikiant etiška ir pagal taisykles? Jokie.

Taigi manau, kad knygų ir televizijos ribojimas yra teisingas dalykas. Galbūt yra ir geresnių sprendimų, kurių aš nežinau, tačiau jų reikia ieškoti, net jeigu iš dalies teks daryti nuolaidas įprastiems demokratijos principams. Nes priešas už vartų.

Pabaiga. Prirašiau tikrai daug teksto, ačiū kantriams. Tačiau kiek iš pamačiusių antraštę atidžiai perskaite visą tekstą? Duokdie, dešimtadalis ar net dvidešimtoji dalis. Nes neįdomu, nes daug vargo ir laiko/energijos sąnaudų. Taip ir su propaganda – niekas nesigilina ir eina paviršiumi. Nepalikime šios problemos savieigai ir saugokime Lietuvos piliečių pasaulėžiūrą.

Kęstutis Gečas, „INK agency“ vyresnysis partneris, LRT

POPIEŽIUS NEKALBĖJO KAIP POLITIKAS, NENORĖJO ĮŽEISTI ŽMONIŲ JAUSMŲ

Ukrainiečių audiencija 2022 08 24.

Vatican Media

Popiežius kalbėjo kaip ganytojas, o ne kaip politikas. Jis tikrai nenorėjo įžeisti Ukrainos žmonių jausmų, pasakė Šventojo Sosto Komunikacijos dikasterijos redakcijų direktorius Andrea Tornielli pareiškime Vatikano radijo ukrainiečių redakcijai.

A. Tornielli pabrėžė, kad Šventasis Tėvas yra aiškiai pasmerkęs Rusijos vykdomą

agresiją. Popiežius yra vieno-dai artimas visiems, kas kenčia nuo karo. Jis visų pirma yra artimas nekaltiems Ukrainos gyventoms, žūstantiems nuo rusų bombų. Pranciškus ne kartą užtarė Ukrainos žmones, kenčiančius dėl neteisingos agresijos. Rugpjūčio 24 d. popiežiaus pasakyti žodžiai buvo labai stiprūs. Pranciškus kalbėjo apie karo beprotybę,

įspėdamas, kad jis kelia pavojų visiems. Pasak Komunikacijos dikasterijos redakcijų direktoriaus, paminėdamas Darjos Duginos mirties dramatiškomis aplinkybėmis epizodą, popiežius norėjo dar kartą pabrėžti, jog niekuo negalima pateisinti žmogaus nužudymo. Popiežius kalbėjo su ganytojo, o ne politiko širdimi. Jis norėjo išreikšti krikščionišką

R. Balsys,	Punte Vedra Bch., FL.....	45
R. Domanskis,	Chicago, IL.....	45
R. Zinas,	Bethlehem, PA.....	45
B. Slezas,	Dorchester, MA.....	15
V. Bucmiene,	Cleveland, OH.....	10

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

užuojautą žuvusiems, visiems žuvusiems, ir tikrai nenorėjo įžeisti Ukrainos žmonių, kurie išgyvena karo siaubą.

Tuo tarpu Ukrainos užsienio reikalų ministerija išskvietė apaštališkąjį nuncijų Ukrainoje arkivyskupą Visvaldą Kulboką ir išreiškė nusivylimą dėl popiežiaus Pranciškaus žodžių rugpjūčio 24 d.

Vatican News

TUSKULĖNUOSE – UKRAINOS PALAIKYMŲ RENGINYS

2022 m. rugpjūčio 25 dienos vakarą drauge praleisti pakvietė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro darbuotojai. Tuskulėnų rimties parke vyko saulėgražų skynimo akcija. Tai simbolinis paramos ir palaikymo Ukrainos nepriklausomybės dienai paminėti renginys.

Jautriomis partizanų dainomis lietuvių ir ukrainiečių kalbomis širdį virpino Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovės folkloro ansamblio „Vilnelė“ dainorėliai, vadovaujami Laimos Purlienės. Įspūdingai nuskambėjo ir Lietuvos generolo P. Plechavičiaus karių sąjungos Vilniaus rinktinės choro vyrų atliekamos dainos.

Renginio vedėjas – Tuskulėnų memorialo darbuotojas Gaudentas Aukštikalnis tylos minute pakvietė pagerbti žuvusius Ukrainoje.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinis direktorius dr. Arūnas Bubnys pasveikino visus susirinkusius su Ukrainos nepriklausomybės diena, dėkojo garbiems svečiams, atėjusiems į Ukrainos palaikymo akciją.

„Linkiu Ukrainai kuo greičiau pasiekti pergalę prieš agresorių, o pasiekus pergalę, kad į savo atstatytus namus grįžtų žmonės. Lietuva ir Ukraina daug šimtmečių kovoja už savo laisvę. Abiejų šalių partizanai daugelį metų kartu

priešinosi sovietinei santvarkai. Turbūt nedaug kam žinoma, kad 1954 metais, jau po Stalino mirties, ukrainiečiai su lietuviais organizavo Kengyro sukilimą Kazachstane”,- kalbėjo LGGRTC generalinis direktorius dr. A. Bubnys.

„Šiandien Ukraina gina ne tik savo šalį, bet ir visą Europą. Mes nuoširdžiai užjaučiame žuvusiųjų už Ukrainos laisvę artimuosius. Ir manome, kad moralinė mūsų parama Ukrainai taip pat yra labai svarbi kaip ir šiandienos mūsų renginys”,- pabrėžė Centro vadovas dr. A. Bubnys.

Tyliai, susimąstę minėjome nuo karo kenčiančios didvyriškos Ukrainos tautos šventę. Maldai už Ukrainą ir jos žmones pakvietė Vilniaus Švč. Trejybės graikų apeigų katalikų bažnyčioje šiuo metu dirbantis kunigas iš Ukrainos Otče Mikola.

Renginyje dalyvavo ir savo mintimis apie Ukrainą dalijosi Kovo 11-osios Akto Nepriklausomybės signataras, buvęs ambasadorius Ukrainoje Petras Vaitiekūnas, karo ekspertas Aurimas Navys, Vilniaus ukrainiečių bendrijos vadovė Natalija

Šertvytienė.

Įstrigo atmintin pasakyti P. Vaitiekūno, buvusio LR užsienio reikalų ministro, diplomato, žmogaus, gerai išmanančio Ukrainos reikalus, žodžiai: „Nieką paguodžiančio pasakyti negaliu”. Ir „jeigu Jūs manote, kad remiame Ukrainą, tai žinokit, kad tai netiesa. Iš tikrųjų, remdami Ukrainą, Jūs remiate patys save, mūsų pačių laisvę...”

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro iniciatyva surengti saulėgražų skynimo akciją Ukrainos garbei džiaugėsi ir renginyje dalyvavusi Ukrainos ambasados Lietuvoje trečioji sekretorė Olena Kuzmenchuk. Ji savo ir Ukrainos ambasatoriaus Lietuvoje P.

Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovės folkloro ansamblio „Vilnelė” dainorėliai. genocid.lt

AUKSINĖ LIETUVOS U16 KREPŠINIO RINKTINĖ

Lietuvos krepšinio U16 rinktinė Šiaurės Makedonijoje vykusiame Europos čempionate pasipuošė aukso medaliais. **Tomo Purlio** auklėtiniai visą turnyrą nepralaimėjo nė vieną rungtynių, o finale rugpjūčio 20 d., šeštadienį 77:68 (24:19, 22:13, 13:17, 18:19) įveikė bendraamžius iš Ispanijos.

Vienu iš pergalių kalvių buvo ir **Nojus Indrušaitis**. Čikagoje, JAV gimęs ir augęs lietuvis.

198 cm ūgio krepšininikui sunkiausias buvo finalo mačas, kuriame jis pelnė tik 6 taškus, tačiau dėl šio pasirodymo čempionatas jam neapokrato – Lietuva laimėjo auksą, o Čikagos lietuvis išrinktas į simbolinį turnyro penketą.

Čempionato naudingiausi žaidėju pripažintas ispanų žaidėjas Mario Saint-Supery, čempionatą užbaigęs su 21,9 taško, 6 atkovotų kamuolių, 4,1 rezultatyvaus perdavimo ir 20,6 naudingumo balo vidurkiu.

Į geriausių žaidėjų penketuką išrinktas lietuvis Nojus Indrušaitis, kuris finale pelnė

tik 6 taškus, bet iki finalo buvo naudingiausias lietuvių žaidėjas. N. Indrušaitis turnyre rinko po 16,7 taško, 4,3 atk. kam., 1,5 rez. perd. ir 14,3 naudingumo balo vidurkius.

Be lietuvių ir ispanų į penketuką taip pat išrinktas Izraelio atstovas Benas Sarafas (vid. 24,3 tšk.), prancūzas Mohamedas Diakite (vid. 9,4 taško ir 8,4 atkovoto kamuolio) bei graikas Neoklis Avdalas (vid. 14,7 taško ir 4,1 atkovoto kamuolio).

Įdomu, kad dar pernai Lietuvoje apie Nojų Indrušaitį, Čikagoje lietuvių šeimoje gimusį ir visą gyvenimą ten augusį jaunuolį, niekas nežinojo. Jis atrastas JAV, kai naujoji krepšinio federacijos valdžia, medžiodama Igną Brazdeikį ir Matą Buzelį, važinėjo į JAV ir ėmė ten ieškoti kitų išsivijusių talentų.

Auksas po 14 metų

Tai pirmasis Lietuvos jaunučių auksas Europos čempionate nuo „auksine“ vadintos Jono Valančiūno kartos rinktinės, kuri triumfavo 2008 metų čempionate. Jame J. Valančiūnas pripažintas naujin-

Lietuvos 16-mečių krepšinio rinktinė rugpjūčio 20 d. Šiaurės Makedonijoje laimėjo Europos U16 čempionatą.

www.fiba.basketball/europe/

giausiu žaidėju.

Kaune vykusiame 2009 m. čempionate Lietuvos jaunučiai pralaimėjo tik finale Ispanijai, bet Tauras Jogėla atsiėmė MVP apdovanojimą.

2010 m. čempionate lietuviai ir vėl žengė į finalą, bet jame nusileido Dario Šaričiaus vedamai Kroatijai. Dar dukart finaluose Lietuvos jaunieji pralaimėjo 2015 ir 2016 m. atitinkamai bosnams ir ispanams.

LRT

DISKO METIKAS MYKOLAS ALEKNA – EUROPOS ČEMPIONAS

Disko metikas Mykolas Alekna.

A. Pladžio/LLAF nuotr.

Lietuvos disko metikas 19-metis Mykolas Alekna Europos čempionato finale pagerino Senojo žemyno čempionatų rekordą ir iškovojo aukso medalį.

M. Alekna geriausiu bandymu finale diską sviedė 69,78 m ir pagerino Europos čempionatų rekordą. Būtent šis bandymas ir leido lietuviui tapti Europos čempionu.

Tai jau antrasis M. Alekno aukščiausio lygio apdovano-

jimas šiais metais - lietuvis pasaulio čempionate iškovojo sidabrą.

Priminsime, kad M. Alekna geriausiu bandymu diską yra sviedęs 69,81 m, o tai yra 4-as geriausias rezultatas šiais metais pasaulyje.

Auksinis metimas ir laisvai besiliejančios emocijos: Mykolas Alekna – Europos čempionas

Antroje vietoje liko slovenas Kristjanas Čehas, ku-

ris geriausiu bandymu finale diską sviedė 68,28 m. Būtent slovenas atrankoje užfiksavo čempionatų rekordą (69,06 m), kurį iš jo atėmė M. Alekna finalo metu.

A. Gudžius čempionate užėmė 6-ą vietą ir geriausiu bandymu diską sviedė 65,4 m.

Bronžą finale iškovojo britas Lawrence`as Okoye, kuris geriausiu bandymu diską sviedė 67,14 m.

LRT

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA
LAIPNIAUSIAI JAV EUROPOS LIETUVIŲ MARIJŲ

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.